

PARTIO KASVATTAJANA

Seppo Mäkinen

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma

Syksy 2013

Opettajankoulutuslaitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Mäkinen, S. 2013. Partio kasvattajana. Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, onko partiotoiminnalla suotuisa vaikutus peruskoulun oppimistavoitteiden saavuttamiseen. Partion ja peruskoulun tavoitteet ovat samansuuntaiset ja osin jopa yhtenevät, joten hypoteesina oli, että partiolaiset asennoituvat tilastollisesti merkitsevästi enemmän peruskoulun kasvatustavoitteiden suuntaisesti kuin vertailuryhmänä olleet peruskoululaiset, jotka eivät ole missään varhaisnuorisotoiminnassa mukana.

Tuloksia käsiteltiin faktorianalyysillä. Saatuja faktoripisteitä vertailtiin t-testillä. Partiolaisten asenteissa oli vain vähäisiä eroja kontrolliryhmään. Sen sijaan riippumattomista muuttujista sukupuoli, koulutodistuksen keskiarvo, perheiden osallistuminen seurakunnan toimintaan ja keskustelu vanhempien kanssa vaikuttivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi useisiin kokonaispersoonallisuuden osa-alueisiin.

Tulosten perusteella partiotoiminta ei edistä peruskoulun kasvatustavoitteiden saavuttamista. Tutkijalle tulos oli yllättävä. Erityisesti auttaminen– sekä luonto ja kädentaito –faktori olivat sellaisia alueita, joilla arvelin olevan tilastollisesti erittäin merkitseviä eroja. Tutkijalle tulee mieleen kysymys, onko partiotoiminta ajautunut pois näiltä perinteisesti partiotoimintaan mielletyiltä alueilta.

Hakusanat: partio, kasvatustavoitteet, asenne.

ABSTRACT

Mäkinen, S. 2013. Scouting as an educational organization. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

The aim of this research was to examine, if there are some differences between scouting and non-scouting pupils in their attitudes of learning in comprehensive school. The Scouting organization and Finnish comprehensive school have almost the same educational priorities in many sectors, so it is expected, that the scouting pupils are thinking more positive of educational priorities than non-scouting pupils.

The results of the interviews were processed by factor-analysis and t-test. There was not statistically meaningful differences between scouting and non-scouting pupils in their attitudes of educational priorities. Sex, average value of the school evidence, active discussion with parents and pupils family visiting on church activities of the background variables were statistically meaningful for the pupils attitudes of personality.

Descriptors: scouting, educational priority, attitude

SISÄLTÖ

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	6
2	Moraalin kehittyminen	7
2.1	Kohbergin malli moraalin kehittymisestä	8
2.1.1	Prekonventionaalinen taso	8
2.1.2	Konventionaalinen taso	10
2.1.3	Postkonventionaalinen eli autonomisen moraalin taso	11
2.2	Iän vaikutus moraalin kehittymiseen	12
2.3	Moraalin kehittyminen luokkatasoin	12
3	Partioliikkeen historia ja kasvatustavoitteet	14
3.1	Partioliikkeen synty ja leviäminen	14
3.2	Partio kasvattajana	17
3.2.1	Partiokasvatuksen tavoitteet	18
3.2.2	Partiokasvatuksen organisaatio	20
4	Partioliikkeen ja peruskoulun kasvatustavoitteiden vertailua	23
4.1	Peruskoulun kasvatustavoitteet	23
4.2	Partion ja peruskoulun kasvatustavoitteiden vertailua	24
5	Asenne	30
5.1	Asenteiden tehtävät ja asennetypologia	31
5.2	Asenteiden muuttuminen	32
6	Tutkimuksen ongelmat ja hypoteesit	33
6.1	Tutkimuksen ongelmat	34
6.2	Tutkimuksen hypoteesit	35
6.3	Tutkimukset muuttajat	36
7	Tutkimuksen suorittaminen	36
7.1	Tutkimusmenetelmät, aineiston keruu ja koehenkilöt	36
7.1.1	Tutkimusmenetelmät	36
7.1.2	Aineiston keruu	37
7.1.3	Koehenkilöt	38
7.2	Aineiston tilastollinen käsittely	43

8 Tulokset	52
8.1 Partiotoiminnan vaikutus oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittymiseen	52
8.2 Riippumattomien muuttujien vaikutus	54
8.2.1 Sukupuoli	54
8.2.2 Kotipaikka ja koulutodistuksen keskiarvo	55
8.2.3 Vanhempien ammatti ja osallistuminen seurakunnan toimintaan	56
9 Uusi kysely	57
10 Pohdintaa	58
Lähteet	65
Liitteet	
Liite 1 Asenneosiot	68
Liite 2 Asenneväittämien jakautuminen kahdeksan faktorin ratkaisussa	70
Liite 3 Kyselylomake	73

1. Johdanto

Kasvatuksella muokataan tulevaisuuden yhteiskunnan arvomaailmaa. Lapset saavat kasvatusta kotona, koulussa ja vapaa-aikana. Vapaa-ajalla tarkoitetaan aikaa, jonka lapset viettävät koulun ja kodin vaikutuspiirin ulkopuolella. Koulukasvatuksen tavoitteet on määritelty valtakunnallisesti ja kuntakohtaisesti melko yhteneviksi. Koti- ja vapaa-ajan kasvatuksen tavoitteet ovat usein hajanasempia ja tiedostamattomampia.

Teknisen kehityksen suoma lisääntynyt vapaa-aika, lisääntynyt joukkotiedotusvälineiden, varsinkin television, seuranta sekä koti- ja vapaa-ajan kasvatuksen otteen löystyminen lienevät syynä siihen, että perinteinen arvomaailma, hyvän erottaminen pahasta, oikean väärästä, on alkanut horjua. Koulumaailmassa tämä näkyy lisääntyvänä väkivaltana, ilkivaltana ja huonotapaisuutena. Koulussa kaivataan kodin ja vapaa-ajan toiminnan yhteistyötä, jotta koululle asetetut kasvatustavoitteet pystytään saavuttamaan.

Varhaisnuorisojärjestöillä ja -seuroilla on suuri osuus lasten vapaa-ajan kasvattajana. Lapsen varttuessa vanhempien vaikutus lapsen sosiaalistumiseen vähenee ja toverien merkitys tärkeinä samaistumismalleina kasvaa. Ollessaan vuorovaikutuksessa ikäryhmänsä kanssa lapsi oppii tunnistamaan ja tajuamaan, että toisillakin on omat arvostuksensa ja mielipiteensä asioista. Esipuberteettiin tultaessa, noin 11-12 -vuotiaana lapsi saattaa olla kapinoiva auktoriteetteja ja myös vanhempiaan kohtaan. Tällöin vertaisryhmän vaikutus on suurimmillaan. (Hirsjärvi 1975, 61.)

Varhaisnuorisojärjestöillä on usein selkeät kasvatustavoitteet, joten tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää, tukeeko toiminta varhaisnuorisojärjestössä koulun kasvatustavoitteiden saavuttamista. Vaatimattomien resurssien vuoksi esimerkiksi on otettu partioliike, eikä tuloksia voi yleistää kaikkia varhaisnuorisojärjestöjä koskevaksi.

Partioliike on jäsenmäärältään Suomen suurin varhaisnuorisjärjestö. Partiotoimintaa esiintyy joka puolella Suomea. Partioliikkeen kasvatustavoitteet ovat yhtenevät peruskoulun kasvatustavoitteiden kanssa, joten partiossa toimivat nuoret saavat peruskoulukasvatuksen lisäksi toisen hyvin samantyyppisen kasvatuskäsittelyn.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, asennoituvatko partioon kuuluvat nuoret enemmän asetettujen kasvatustavoitteiden suuntaisesti kuin pelkän peruskoulun kasvatuskäsittelyn saaneet nuoret. Tutkimus kohdistuu peruskouluikäisiin oppilaisiin.

Koska tutkimuksessa mitattiin oppilaiden asenteita, oli ensin selvitettävä, minkä ikäisinä oppilaiden moraalinen kehitys on riittävällä tasolla kasvatustaikutusten mittaamiseen.

2. Moraalin kehittyminen

Moraali on hyvän ja pahan erottamista. Hyvä ja paha sinänsä määräytyy kulloinkin vallitsevien yhteisöjen näkemyksen mukaan. Voidaan puhua myös moraalilaista, jonka mukaan on tiettyjä asioita tai tekoja, jotka ovat aina hyviä tai pahoja. (Hirsjärvi 1982, 118.)

Kay (1970) määrittelee moraalikehityksen jatkuvaksi kvantitatiiviseksi ja kvalitatiiviseksi kasvuksi. Amoraalisessa vaiheessa lapsi käyttäytyy varovaisesti, hedonistisesti ja minäkeskeisesti. Esimoraalista kautta kuvaa autoritäärisyys ja lapsen vastavuoroisuus herää. Lopulta lapsi saavuttaa moraalikehityksessään riippumattoman, rationaalisen, henkilökohtaisen tason, joka ilmenee moraalisen vastuun kokemisena omasta toiminnastaan. (Kay 1970, 31,72, 112-140.)

Hoffmanin mukaan moraali rakentuu periaatteista, käyttäytymisnormeista, oikean ja väärän tunnistamisesta sekä oikean tai väärän teon aiheuttamasta ilosta tai häpeästä. Periaatteilla Hoffman tarkoittaa toisen auttamista. Käyttäytymisnormit ovat hänen mielestään toden puhumista, lupauksen pitämistä ja toisten auttamista sekä ikävien

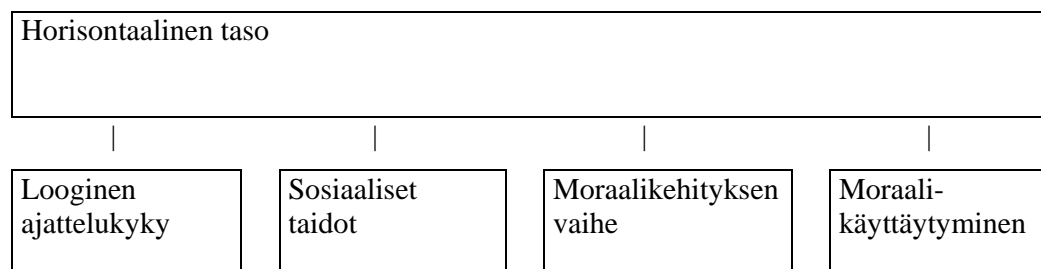
tekojen, kuten valehtelun, toisen vahingoittamisen ja pettämisen välttämistä. (Hoffman 2000, 134.)

Kohlbergin mukaan moraaali kehittyy askel kerrallaan, vaihe vaiheelta alemmalta tasolta ylemmälle tasolle. Kehitys on samanlaista joka puolella maailmaa. (Kohlberg 1984, 6-7.)

2.1 Kohlbergin malli moraalien kehittymisestä

Moraalikehitykseen kuuluu sekä vertikaalinen että horisontaalinen taso. Horisontaalisella tasolla (kuvio 1) yksilö saavuttaa ensin riittävän loogisen ajattelukyvytason, sitten sosiaaliset taidot ja lopulta seuraavan vaiheen moraalikehityksessä. Viimeinen vaihe horisontaalisella tasolla on moraalikäyttäytyminen, eli toimiiko yksilö tositilanteessa siten kuin hänen aikomuksensa ajatuksen tasolla on ollut. (Kohlberg 1984, 6-7, 170-173.)

Kuvio 1. Moraalikehityksen horisontaalinen taso Kohlbergin mukaan.

Vertikaalisella tasolla (kuvio 2) Kohlberg erottelee moraalien kehittämisessä prekonventionaalisen, konventionaalisen ja postkonventionaalisen tason. Kukin taso jakautuu kahteen vaiheeseen. (Kohlberg 1984, 170-173.)

2.1.1 Prekonventionaalinen taso

Prekonventionaalaisella tasolla yksilö ei ole vielä ymmärtänyt sosiaalisia sääntöjä ja odotuksia eikä hän ole sitoutunut niihin. Sääntöjä ja auktoriteetin tottelemista pidetään itsestään selvyytensä ja moraaliarvioinnit tehdään lähinnä itselle koituvien

seurausten perusteella. Tällä tasolla ovat suurin osa alle 9-vuotiaista lapsista, muutamat nuoret sekä monet rikollisuuteen taipuvaiset nuoret ja aikuiset. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Kuvio 2. Moraalikehityksen vertikaalinen taso Kohlbergin mukaan.

I taso: prekonventionaalinen

- vaihe 1. heteronominen moraali: rangaistus - tottelevaisuus -moraali
- vaihe 2. individualismi, instrumentaaliset tavoitteet ja vaihto: ”silma silmästä, hammas hampaasta” -moraali

II taso: konventionaalinen

- vaihe 3. yksilöiden väliset odotukset, suhteet ja mukautuminen: hyvä tyttö/poika -orientaatio
- vaihe 4. sosiaalinen systeemi ja omatunto: laki ja järjestys –orientaatio

III taso: postkonventionaalinen

- vaihe 5. sosiaalinen sopimus tai hyöty ja yksilön oikeudet: sosiaaliset sopimukset - laillisuus orientaatio
- vaihe 6. universaalit, eettiset periaatteet

Vaihe 1: heteronominen moraali: rangaistus - tottelevaisuus –moraali.

Toiminta koetaan oikeaksi tai vääräksi toiminnan fyysisten seurausten mukaan.

Yksilö pyrkii välttämään rangaistuksia ja kunnioittamaan auktoriteetteja.

Tottelemista pidetään itsestäänselvyytenä.

Vahingon ja rangaistuksen suuruus määrää teon hyvyden tai pahuuden. Yksilön sosiaalinen perspektiivi on itsekeskeinen eikä hän ota huomioon muiden näkökantoja. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Vaihe 2: individualismi, instrumentaaliset tavoitteet ja vaihto: ”silma silmästä, hammas hampaasta” –moraali.

Sääntöjen noudattaminen tyydyttää instrumentaalisesti yksilön omia tarpeita ja toiveita, mutta hän on välinpitämätön toisten mielihaluja kohtaan. Ihmissuhteet perustuvat vaihtokauppaan: silmä silmästä, hammas hampaasta. Omia tarpeita ja kiinnostuksen kohteita palvellaan maailmassa, jossa on pakko huomata, että muillakin ihmisillä on omat tarpeensa. Pyrkimys ainoastaan omien tarpeiden tyydyttämiseen aiheuttaa konflikteja sosiaalisissa kontakteissa. (Kohlberg 1984, 170-173.)

2.1.2 Konventionaalinen taso

Termi konventionaalinen tarkoittaa sitä, että yksilö sopeutuu sääntöihin ja odotuksiin ja kannattaa niitä, koska ne noudattavat sosiaalisia sääntöjä, odotuksia tai sopimuksia. Moraaliarvioinneissa korostuvat teon seuraukset sekä itselle että ryhmälle. Sääntöihin sopeutumisen lisäksi tuetaan ja puolustetaan ryhmää, johon kuulutaan. Konventionaalaisella tasolla ovat useimmat nuoret ja aikuiset. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Vaihe 3: yksilöiden väliset odotukset, suhteet ja mukautuminen: hyvä tyttö/poika – orientaatio.

Yksilö pyrkii elämään läheisten ihmisten odotusten tai yleisten rooliodotusten mukaisesti. On tärkeää olla hyvä omissa ja muiden silmissä. Toisia kohtaan osoitetaan luottamusta, uskollisuutta, kunnioitusta ja kiitollisuutta. Yksilö asettuu jo toisen asemaan ja yhteisön intressit ovat yksilön intressejä tärkeämpiä. Teon motiivi huomioidaan arvioitaessa teon oikeellisuutta. Yksilön sosiaalinen perspektiivi on laajentunut ja hän huomioi yksilön suhteessa toisiin yksilöihin. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Vaihe 4: sosiaalinen systeemi ja omatunto: laki ja järjestys –orientaatio.

Lakeja tulee noudattaa, elleivät ne ole ristiriidassa yleisten yhteiskunnallisten sääntöjen kanssa. Yksilön tehtävänä on ylläpitää ryhmiä ja estää niiden romahtaminen. Yhteiskunnalliset näkökannat erotetaan ihmisten välisistä sopimuksista. Yksilö on osa suurempaa kokonaisuutta ja hänen täytyy tehdä velvollisuutensa. Sosiaalinen perspektiivi laajenee edelleen. Yksilö havaitsee yhteiskunnan ja yksilön motiivien erilaisuuden. (Kohlberg 1984, 170-173.)

2.1.3 Postkonventionaalinen eli autonomisen moraalin taso

Postkonventionaalaisella tasolla yksilö ymmärtää ja periaatteessa hyväksyy sosiaaliset säännöt, mutta vain, jos ne perustuvat yleisiin moraalisiin periaatteisiin. Jos sosiaaliset säännöt ovat ristiriidassa yleisten periaatteiden kanssa, toimii postkonventionaalaisella tasolla oleva henkilö mieluummin oman vakaumuksensa kuin sosiaalisten sopimusten mukaan eli yksilö noudattaa itse valitsemiaan periaatteita. Tämän tason saavuttaa vain osa aikuisista, yleensä vasta yli 20-vuotiaana. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Vaihe 5: sosiaalinen sopimus tai hyöty ja yksilön oikeudet: sosiaaliset sopimukset - laillisuus orientaatio.

Tässä vaiheessa yksilö on tietoinen siitä, että arvot ja mielipiteet vaihtelevat, että suurin osa arvoista ja säännöistä on sidoksissa ryhmään. Sääntöjä tulee puolueettomuuden hengessä noudattaa, koska ne ovat sosiaalisia sopimuksia. Yksilö sietää lakeja, koska ne edistävät kaikkien hyvinvointia ja suojelevat kaikkien ihmisten oikeuksia. Samalla hän kuitenkin huomaa, että joskus laillinen ja moraalinen näkökulma ovat ristiriidassa ja toisinaan niitä on vaikea yhdistää. Joitakin ryhmään sitomattomia arvoja, kuten elämä ja vapaus, tulee kunnioittaa kaikissa yhteiskunnissa välittämättä yleisestä mielipiteestä. Yksilö on usein sosiaalisesti ja poliittisesti aktiivinen. (Kohlberg 1984, 170-173.)

Vaihe 6: universaalit, eettiset periaatteet.

Yksilö seuraa itse valitsemiaan, eettisiä periaatteita. Lait ja sosiaaliset sopimukset ovat päteviä, jos ne perustuvat maailmanlaajuisesti hyväksytyihin periaatteisiin, esim. oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon. Mikäli lait sotivat näitä periaatteita vastaan, yksilö toimii omien periaatteidensa mukaan.

Sosiaaliset arvot muodostuvat moraalisisista lähtökohdista. Ihmiset ovat itsenäisiä yksiköjä ja heitä tulee kohdella sen mukaisesti. Yksilö tuntee vastuuta muista ihmisistä. (Kohlberg 1984, 170-173.)

2.2 Iän vaikutus moraalin kehittymiseen

Suomalaislasten moraalin kehittymistä on tutkinut mm. Sirkku Aho, joka vertaili Piaget'n ja Kohlbergin teorioiden toimivuutta Suomessa. Ahon tulosten mukaan moraalikehitys on voimakkaassa riippuvuussuhteessa ikään. Piaget'n luokitukseen verrattuna 6-7 -vuotiaista lapsista vain pieni osa on heteronomisessa moraalikehityksen vaiheessa, 8-10 -vuotiaat ovat siirtymässä autonomiseen vaiheeseen ja 11-12 -vuotiaista suurin osa on jo saavuttanut autonomisen moraalikehityksen vaiheen. (Aho 1985, 51.)

Kohlbergin luokituksen mukaan alle kouluikäisistä lapsista suurin osa on ensimmäisessä kehitysvaiheessa ja vasta pieni osa siirtymässä toiseen vaiheeseen. 7-10 -vuotiaat oppilaat ovat yleensä lähempänä toista kuin ensimmäistä kehitysvaihetta. 11-vuotiaista kymmenesosa on jo siirtymässä kolmanteen vaiheeseen. 12-13 -vuotiaista kolmasosa oli Ahon tutkimusten mukaan siirtynyt kolmanteen vaiheeseen ja osa oppilaista oli jo neljännessä kehitysvaiheessa. (Aho 1985, 51-52.)

2.3 Moraalin kehittyminen luokkatasoittain

Luokkatasoittain tapahtuva moraalin kehittyminen perustuu tässä Kohlbergin tutkimuksiin moraalin kehittymisestä ja Ahon suomalaislapsiin kohdistuviin tutkimuksiin. Kohlbergin ja Ahon tutkimustulokset ovat osin yhteneviä, mutta varsinkin 4-5 -luokkalaisten osalta tuloksissa on eroja.

Suomalaislapsien moraalin kehittyminen näyttäisi tässä iässä Ahon tutkimusten mukaan tapahtuvan hitaammin kuin Kohlbergin amerikkalaisnuorilla tehdyissä tutkimuksissa havaittiin.

Ensimmäisen luokan oppilaat tottelevat auktoriteettia. He ovat itsekeskeisiä ja noudattavat sääntöjä, koska pelkäävät rangaistuksia. Moraalikehitykseltään he ovat enimmäkseen prekonventionaalisen tason ensimmäisessä vaiheessa. (Kohlberg 1984, 170-173; Aho 1993, 33.)

Toisella luokalla lapset ovat ensimmäisessä tai toisessa vaiheessa moraalijattelussaan. He ovat edelleen hyvin itsekkeskeisiä ja rangaistuksen suuruus mittaa teon pahuuden. Sosiaalisten sääntöjen ymmärtäminen ja tukeminen on vielä keskeneräistä. Oppilaat kunnioittavat auktoriteettia ja pyrkivät noudattamaan sääntöjä rangaistuksen pelossa, mutta vähitellen tietoisuus toisten ihmisten tarpeista ja toiveista lisääntyy. Muita autetaan ja pyritään olemaan ystävällisiä, koska ajatellaan, että saan samalla mitalla takaisin. (Kohlberg 1984, 170-173; Aho 1993, 33.)

Kolmantena kouluvuonna oppilaat tavoittelevat omaa hyötyä ja toimintamallina on vaihtokauppa niin ihmissuhteissa kuin tavaroissakin. Vääryydet kostetaan pilkuntarkasti samalla tavalla ja teon tarkoitusta ei huomioida, kun arvioidaan teon oikeellisuutta. Uskollisuus ja kiitollisuus ovat vielä kehittymättömiä. Moraalikehitykseltään suurin osa oppilaista on toisessa kehitysvaiheessa. (Kohlberg 1984, 170-173; Aho 1993, 33-34.)

Neljäsluokkalaisten pitäisi Kohlbergin mukaan olla konventionaalaisella tasolla kolmannessa moraalikehityksen vaiheessa. Kohlbergin tutkimuksissa yleensä vain alle 9-vuotiaat olivat prekonventionaalaisella tasolla. Ahon suomalaislapsiin kohdistuvissa tutkimuksissa sen sijaan suurin osa 10-11-vuotiaista oli vasta prekonventionaalisen tason toisessa kehitysvaiheessa. Kohlbergin tutkimustuloksissa havaittiin, että joidenkin kehitysvaiheiden välissä on siirtymävaiheita (Kohlberg 1984, 213, 250). Ahon mukaan neljäsluokkalainen onkin ilmeisesti toisen ja kolmannen kehitysvaiheen välissä. Näin ollen neljäsluokkalainen on moraalijattelultaan hyvin lähellä kolmasluokkalaista. Koska osa oppilaista on kuitenkin siirtynyt tai siirtymässä kolmanteen vaiheeseen, alkaa neljäsluokkalainen vähitellen ymmärtää tekojensa seuraukset sekä itsensä että hänelle tärkeiden ryhmien kannalta. Ryhmän odotukset, tavoitteet ja toiveet määräävät tekoja ja käyttäytymistä, koska tässä iässä halutaan olla uskollisia ryhmää kohtaan. Hyväksynnän saaminen sekä itseltä että muilta on tärkeää. Luottamuksen, uskollisuuden ja kiitollisuuden merkitys lisääntyy. (Kohlberg 1984, 170-173; Aho 1993, 34.)

Viidennellä luokalla puolet oppilaista on konventionaalisen tason kolmannessa vaiheessa ja puolet vielä toisessa kehitysvaiheessa. Sosiaalinen perspektiivi on

laajentunut ja yksilöä tarkkaillaan suhteessa lähiryhmiin, esim. perheeseen, toveripiiriin ja sukulaisiin. Teon tarkoitus otetaan huomioon, kun arvioidaan, onko teko moraalisesti oikein. Sopimusten pitäminen on tärkeää. Kyky asettua toisen asemaan lisääntyy ja ryhmän etu saattaa joissakin asioissa voittaa yksilön edun. Luottamus, kunnioitus, kiitollisuus ja toisten auttaminen ovat tärkeitä nuoren arvomaailmassa. Välitön palkkio omasta toiminnasta ei enää ole välttämätöntä. Puolet viidesluokkalaisista on silti edelleen varsin itsekeskeisiä. Heillä sekä toiminta että ajattelu perustuvat vaihtokauppaan ja omien tarpeiden korostamiseen.

Kuudesluokkalaisista suurin osa on moraalikehitykseltään konventionaalisella tasolla kolmannessa vaiheessa. Osalla oppilaista havaitaan jo siirtymistä neljänteen vaiheeseen. Kuudennella luokalla oleva oppilas kuuluu mielellään sosiaaliseen ryhmään. Hän haluaa täyttää ryhmän odotukset ja huolehtia velvollisuuksistaan. Hän kokee tärkeäksi sosiaalisen järjestyksen ylläpitämisen ja kunnioittaa auktoriteetteja. Kuudesluokkalainen ottaa jo jonkin verran toisten tunteet huomioon päätöksiä tehdessään. (Kohlberg 1984, 170-173; Aho 1993, 34-35.)

Ahon ja Kohlbergin tutkimusten mukaan vasta peruskoulun viidesluokkalaiset ovat moraalikehitykseltään konventionaalisella tasolla ja siten kykeneviä arvioimaan kyselylomakkeen tietoja. Sen vuoksi tämän tutkimuksen kohdejoukoksi valittiin peruskoulun ala-asteen viides- ja kuudesluokkalaiset.

3. Partioliikkeen historia ja kasvatustimetelmät

3.1 Partioliikkeen synty ja leviäminen

Partioliikkeen perusti Robert Stephenson Smyth Baden-Powell. Hän toimi everstinä buurisodassa 1899. Sodan aikana hän koulutti nuoria poikia tarkkailemaan vihollisen liikkeitä ja ”raportoimaan komentajalle heistä kaiken”. Samalla hän kiinnostui nuorisotyöstä. Koska monet lapset eivät tuolloin päässeet kouluun, alkoi Baden-Powell sodan jälkeen kehittää omaa kasvatustimetelmäänsä. Baden-Powell sai

vaikutteita oman aikansa kasvatusnäkemyksistä ja hyödynsi mm. Kiplingin Kim ja Jungle Books:n tekstejä. Järjestelmässä painotettiin ulkoilmaelämää ja liikuntaa henkistä kehitystä unohtamatta. Baden-Powell yhdisti leikin vakavaan toimintaan ja loi partiolain perinteisen ritarilain pohjalta. Hän halusi kokeilla järjestelmäänsä käytännössä ja piti ensimmäisen partioleirin Brownsean saarella 1907 (Parsons 2004, 30). Leiri onnistui hyvin ja partiotoiminta sai alkunsa. Baden-Powell julkaisi vuonna 1908 kirjan *Scouting for Boys*, jonka ilmestyttyä partiotoiminta levisi nopeasti Englannissa. Partiotoiminta tarjosi nuorille mielenkiintoista ja haastavaa toimintaa ja aikuisille keinon tarjota lapsilleen hyvän ja monipuolisen harrastuksen (Proctor 2009, 3). Partioliikkeellä oli monissa maissa myös hyvä vastaanotto, sillä nuorilta puuttui hyvä ja organisoitu harrastustoiminta ja mm. Mechling (2001, 18) tuo esiin USA:n poikaongelman, jolla hän tarkoittaa ajautumista väkivaltaisiin jengeihin. Tytöt tulivat partioliikkeeseen mukaan vuonna 1909. Organisoitu tyttöjen toiminta alkoi 1910, jolloin tyttöjen johtajaksi tuli Baden-Powellin sisar Agnes Baden-Powell. Vuonna 1916 valittiin tyttöpartioinnin pitkäaikaiseksi johtajaksi Baden-Powellin puoliso lady Olave. Partiotoiminta levisi nopeasti ympäri maailmaa ja vuonna 1910 partiolaisia oli jo yli 130 000 Iso-Britanniassa ja sen siirtomaissa. 1980-luvulla partiolaisia oli jo noin 120:ssa maassa yli 25 miljoonaa. Levitessään Iso-Britannian ulkopuolelle partiotoiminta sai mm. USA:ssa omia kansallisia piirteitä (MacLeod 2009, 13-16). (Aulio 1987, 19; Boehmer 2004, 16-18; Jacobson 1985, 15, 20; Proctor 2009, 26,30; Block 2009, 2.)

Suomeen partioliike tuli vuonna 1910 Ruotsista, jossa jo syksyllä 1908 oli perustettu ensimmäinen lippukunta (Lehtilä 1982, 1). Tieto partioliikkeestä levisi nopeasti ja partiotoiminta alkoi muutamissa Etelä-Suomen kaupungeissa. Lehtilä (1982, 1) arvelee, että ensimmäinen Suomeen perustettu partiolippukunta oli K.G.E. Mosanderin keväällä 1910 perustama Mariehamns Riddargrossar. Tolin (1987 viittaa samaan lippukuntaan, mutta dokumenttien vähäisyyden ja puutteellisuuden vuoksi asiasta ei olla varmoja. Kesäkuussa 1910 partio tuli Grankullaan rehtori Magnus Hagelstamin ansiosta (Carlberg, Gustafsson, Löthner, Mårtenson, Pekonen, Slätis & Stenius 2000, 4). Meripartiointi alkoi Ahvenanmaalla, jonne perustettiin marraskuun alussa 2010 Ahvenanmaan ensimmäinen partiolippukunta Ålands Sjöscoutförbund (Pitkänen 2005, 7). Partioliike herätti suurta kiinnostusta ja toiminta näytti laajenevan ripeästi, mutta toisen sortokauden venäläistämistoimien yhteydessä

partioliike määrättiin ”liian isänmaallisena ja sotilaallisena” lakkautettavaksi vuonna 1911. Tuolloin partiolaisia arveltiin olevat 6000-7000 kaikkiaan 30:llä paikkakunnalla. Lakkauttaminen ei kuitenkaan lopettanut partiointia, vaan partio toimintaa harjoitettiin maanalaisena. Venäjän vallankumouksen jälkeen vuonna 1917 partiointi sallittiin jälleen. Tämän jälkeen partioliikkeen jäsenmäärä kasvoi nopeasti (taulukko 1.). Sekä tytöt että pojat muodostivat Suomen Partio liitto-Finlands Scoutförbund järjestön, jolla oli noin 20 000 jäsentä. (Tolin 1987,34-42; Aulio 1987, 19-20; Collan 1935, 9.)

Käytännön toimintamuodot, kuten partiopäivät, johtajakoulutus ja partioleirit saivat alkunsa 1920-luvulla. Poika- ja tyttötoiminta erotettiin toisistaan ja ne muodostivat itsenäiset liitot. Seuraavalla vuosikymmenellä alkoivat partion erityistoimintamuodot: meripartiointi, sisupartiointi ja samoilijatoiminta. Myös nuoremmille lapsille suunnattu sudenpentu- ja tonttutoiminta pantiin alulle.

Taulukko 1. Suomen partioliikkeen jäsenmäärän kehittyminen. (Vesikansa 1960,3,12,22,44,148; Aulio 1987,44; Tolin 1987,128,141; SP 2013).

Vuosi	Jäsenmäärä
1910	5000
1920	7471
1930	14400
1939	27000
1950	36500
1960	67561
1970	53972
1980	70800
1990	77416
1998	80333
2005	75000
2011	60000

Suomen Partiopoikajärjestö perustettiin vuonna 1941 ja Suomen Partiotyttöjärjestö vuonna 1943. Partiopiirien toiminta kehittyi 1950-luvulla, jolloin myös partiojohtajien pohjakoulutus siirtyi piirien hoidettavaksi. Partio liikkeen suunnitelmallinen kehittäminen aloitettiin 1960-luvulla ja sen seurauksena Suomen Partiopoikajärjestö ja Suomen Partiotyttöjärjestö yhdistyivät vuonna 1972 Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry:ksi (lyhenne SP), jossa toimivat nykyään sekä tytöt että pojat. (Aulio 1987,19-20; Heinonen & Mäkinen, 1991, 10; Collan 1935, 9.)

3.2 Partio kasvattajana

Kasvatuksen käsite on määritelty kymmenin eri tavoin korostaen kullekin tutkimukselle olennaisimpia kasvatuksen tunnusmerkkejä. Tälle tutkimukselle olennaisinta on tarkastella kasvatusta sekä laajana järjestelmällisenä kokonaisuutena että kasvattajan ja kasvatettavan välisenä vuorovaikutuksena. Sekä partiossa että peruskoulussa kasvattaminen tapahtuu ryhmässä, mutta toisaalta olennainen osa kasvatustapahtumaa on opettajan ja oppilaan tai partiojohtajan ja partiolaisen välinen vuorovaikutus. Laajaa kokonaisuutta edustavat esimerkiksi Viljasen ja Hirsjärven määritelmät. Viljasen (1979, 11) mukaan kasvatus on järjestelmä, jossa "pyritään tietoisesti vaikuttamaan kasvatettavien kehitykseen". Hirsjärvi (1982, 72-73) on määritellyt kasvatuksen inhimilliseksi toiminnaksi, jonka tarkoituksena on edellytysten luominen ihmisen monipuoliselle kehitykselle ja kasvulle. Olennaista kasvatuksessa on "kasvuvirikkeiden tarjonta ja säätely, joiden avulla mm. tietoja, taitoja ja kulttuuriperintöä välitetään". Kahden ihmisen välistä vuorovaikutusta korostaa Heinosen (1989, 37) määritelmä, jonka mukaan "kasvatus on tarkoituksellista toimintaa, jolla kasvattaja vaikuttaa kasvatettavaan tavoitteenaan määrättyjen muutosten aikaansaaminen kasvatettavan käyttäytymisessä. Kasvatuksella on kaksi olennaista tehtävää: yhteiskuntaa koossapitävä ja säilyttävä sekä yksilöllisyyttä ja ainutlaatuisuutta edistävä tehtävä (Hirsjärvi 1982, 72).

Kasvatuksella on siis osin ristiriitainen funktio, sillä kulttuuriperinnön siirtämisen lisäksi tulee kasvatuksen luoda uutta kulttuuria. Kasvatuksen yksi ongelma onkin juuri sen tehtävässä: Toisaalta ei päästä yksimielisyyteen siitä, mikä osa vanhaa kulttuuria tulisi säilyttää, toisaalta uuden kulttuurin suunnasta ollaan montaa mieltä.

Kasvatukseen sisältyvät käsitteet opetus ja koulutus. Kasvatus on elinikäistä yhteiskunnan kulttuuriin ja arvoihin sidottua toimintaa. Opetus ja koulutus ovat kasvatuksen alakäsitteitä. Koulutus on organisoitua ja institutionalisoitua tietojen, taitojen ja kykyjen kehittämistä. Opetus on kasvatustavoitteiden suuntaista vuorovaikutusta oppimisen aikaansaamiseksi. Oppiminen havaitaan pysyvinä käyttäytymisen muutoksina. (Hirsjärvi 1982, 72, 95, 131, 136.)

Tässä luvussa tarkastellaan partioliikkeen kasvatuspäämääriä ja -keinoja. Partiokasvatus perustuu edelleen Baden-Powellin ajatuksiin ja kasvatuskäsitykseen.

3.2.1 Partiokasvatuksen tavoitteet

Partiokasvatuksen idea on lähtöisin Baden-Powellin näkemyksestä, jonka perusajatuksena on Deweyn mukainen tekemällä oppiminen. Baden-Powell kehitti kasvatusta kuitenkin enemmän ryhmätoiminnan suuntaan. Mullistavaa oli se, että vastuu kasvatuksesta ja kasvamisesta annettiin partiossa nuorille itselleen. Partiokasvatuksen runkoa voidaan mielestäni edelleen pitää nerokkaana lähtökohtana kasvatustoiminnalle. Baden-Powellin ajatukset ovat siirtyneet käännosteksteinä eri puolille maailmaa. Suomessakin Baden-Powellin tekstejä ovat kääntäneet mm. Soinio (1911), Vuolasvirta (1933, 1947) ja Koho (1993). Baden-Powellin mukaan partion tarkoituksena on kasvattaa luonnetta opettamalla yksilöä kasvattamaan itse itseään. Keinoina partio käyttää leikkejä ja harjoitteita, jotka ovat samalla kasvattavia. Partiokoulutus jakautuu neljään osaan: Yksilön luonteen kehittämiseen partiomerkkejä suorittamalla, kätevyuden ja harrastusten kehittäminen taitomerkkejä suorittamalla, terveydestä huolehtiminen ruumiinharjoituksia tekemällä sekä yhteiskunnan palveleminen palosuojelu-, ambulanssi-, lähetti-, hengenpelastus- ja muissa yhteistä hyvää tarkoittavissa tehtävissä. (Baden-Powell 1908, 13.)

Suomen Partiolaisten säännöt ja Peruskirja (1977) määrittelevät partion toiminnaksi, jossa lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus yksilöllisten edellytystensä mukaisesti

kasvaa persoonallisuudeltaan tasapainoisiksi, terveiksi, vastuuntuntoisiksi ja itsenäiseksi opetteleviksi yhteiskunnan jäseniksi. Partio on varhaisnuoriso- ja nuorisotoimintaa joka on vapaaehtoista, avointa, kansainvälistä, itsenäistä ja puoluepoliittisesti sitoutumatonta. Tolinin (1987,187) mukaan partioliikkeen tavoitteena on, että nuoret saavat kehittää itseään niin, että heistä kasvaisi ”ruumiillisesti, älyllisesti, sosiaalisesti ja henkisesti taipumustensa mukaisia, onnellisia ja vastuuntuntoisia kansalaisia ja jäseniä niin kansalliseen kuin kansainväliseenkin yhteiselämään. Niemisen (1990, 25) mielestä partiojärjestö on kasvatusjärjestö, jonka tarkoituksena on kasvattaa jäsenistään osallistuvia ja aktiivisia kansalaisia. Partiojohtajan käsikirjassa (2010, 98) tavoitteeksi määritellään ihmisen kasvun tukeminen ottaen huomioon ihmisen kehitysvaiheet ja yksilölliset ominaispiirteet. Tärkeimpinä kokonaisuuksina pidetään yksilön suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Hakosen (2003, 49) mukaan partiointi on ”toimintaa, jossa nuorilla on mahdollisuus kunkin yksilöllisten ominaisuuksien rajoissa kasvaa persoonallisuudeltaan tasapainoisiksi, terveiksi, vastuuntuntoisiksi ja itsenäisesti ajatteleviksi jäseniksi”.

Tarkemmin tavoitteet on yksilöity partioihanteissa ja Suomen Partiolaiset r.y.:n säännöissä. Baden-Powell muotoili partiolain entisajan ritari-laista. Suomen Partiolaiset ry. on muotoillut partioihanteet vuosien 1917 ja 1970 partiolakien pohjalta. Partioihanteet muodostavat nykyään Suomen Partiolaiset ry:n ideologian rungon. (Tolin 1987, 187; Suomen Partiolaiset 1977; Nieminen 1990, 30.)

Partiolaisen ihanteena on Peruskirjan (1977) mukaan:

- 1) kehittää itseään ihmisenä,
- 2) kunnioittaa toista ihmistä,
- 3) auttaa ja palvella,
- 4) tuntee vastuunsa ja velvollisuutensa,
- 5) rakastaa ja suojella luontoa,
- 6) olla uskollinen ja luotettava
- 7) rakentaa ystäväyttä yli rajojen ja
- 8) etsiä elämän totuutta.

Partio pyrkii edistämään myönteistä asennetta uskontoon, uskollisuutta omaa maata kohtaan, kansainvälistä yhteisymmärrystä, palvelemista, toisen vakaumuksen kunnioittamista, vastuuta itsestä ja elinympäristöstä, yhteiskunnallista aktiivisuutta, terveitä elämäntapoja ja luovuutta. (Suomen Partiolaiset 1977.)

Partiolupauksen mukaan partiolainen ”tahtoo rakastaa Jumalaansa ja lähimmäistänsä, isänmaatansa ja ihmiskuntaa toteuttaen elämässään partioihanteita”. Partiolaisen tunnuksena on ”ole valmis” (Aulio 1987,14).

Partiolupauksen antavat kaikki partiolaiset. Lupaus korostaa partioihanteiden tärkeyttä. Partio-ohjelma perustuu partioihanteisiin, joten tässä tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan partion päämääriä partioihanteista käsin.

3.2.2 Partiokasvatuksen organisaatio

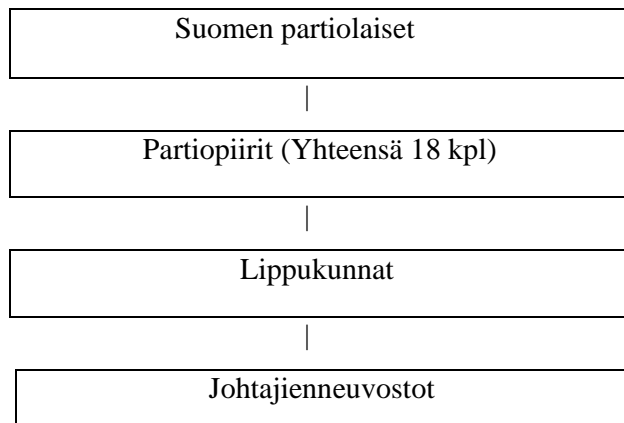
Suomen partiolaiset - Finlands Scouter r.y. johtaa partiotoimintaa Suomessa (kuviot 3). Kaikki partiolaiset ovat sen jäseniä oman partiopiirinsä jäsenyyden myötä. Järjestön tärkeimmät tehtävät ovat johtajakoulutuksen järjestäminen, partiolehtien ja -kirjallisuuden julkaiseminen, kilpailutoiminnan järjestäminen, tiedottaminen ja partioliikkeen kehittäminen. Suomen Partiolaiset r.y. jakautuu 18:aan partiopiiriin, jotka kaikki ovat Suomen Partiolaiset r.y:n jäseniä.

Partiopiirien tehtävät ovat muuten varsin yhtenevät keskusjärjestön kanssa, mutta partiopiiri luonnollisesti keskittyy oman alueensa toiminnan kehittämiseen, kun keskusjärjestö vastaa koko maan partiotoiminnasta. Partiopiiri myötäilee nykyään maakuntajakoa ja muodostuu alueen partiolippukunnista.

Varsinainen partiotoiminta tapahtuu lippukunnissa (kuviot 4). Lippukuntien jäsenmäärät vaihtelevat 30:stä 200:aan. Vuonna 2006 Suomessa toimi aktiivisesti 850 lippukuntaa. Lippukunnan ylintä päätösvaltaa käyttää vuosikokous. Hallitus ja lippukunnanjohtaja johtavat lippukunnan käytännön toimintaa. Joissakin lippukunnissa saattaa olla erikseen johtajaneuvosto, joka toimii neuvonantajana erilaisissa kysymyksissä. Johtajaneuvosto koostuu lippukunnanjohtajasta ja muista partiojohtajista. Partiojohtajia ovat kaikki 17 vuotta täyttäneet partiojohtajien

peruskurssin suorittaneet partiolaiset. Lippukunnanjohtaja huolehtii yhteydenpidosta lippukunnan taustayhteisöön ja muihin lippukunnan tukijoihin.

Kuvio 3. Suomen Partiolaiset r.y:n organisaatio (Aulio 1987, 40–44).

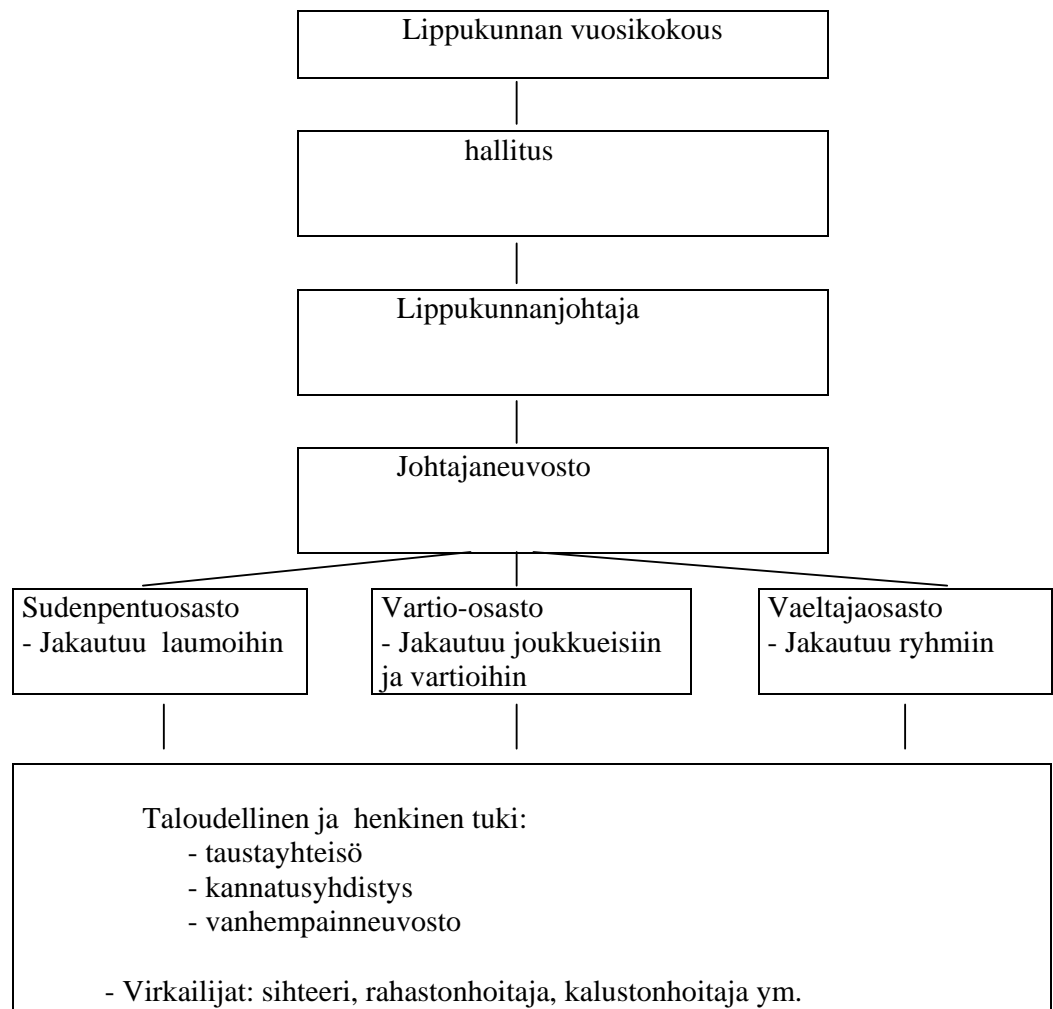

Taustayhteisön tehtävänä on tukea lippukuntaa taloudellisesti ja henkisesti. Taustayhteisönä voi olla seurakunta, yhdistys, liikeyritys, vanhempainneuvosto tms. Monilla lippukunnilla on taustayhteisönä tai taustayhteisön lisäksi vanhempainneuvosto, joka tukee lippukunnan toimintaa sekä taloudellisesti, henkisesti että myös käytännön toimin, esim. avustamalla kyydityksissä. Vanhempainneuvosto huolehtii myös lippukunnan ja vanhempien välisestä yhteistyöstä. Lippukunnalla voi olla myös muita tuki- tai kannatusyhdistyksiä. Lippukunnan asioita hoitavat myös eri tehtäviin valitut virkailijat, joiden määrä on yleensä sitä suurempi, mitä suurempi lippukunta on kyseessä. Virkailijoita ovat mm. sihteeri, rahastonhoitaja ja kalustonhoitaja. Joillakin lippukunnilla on lisäksi oman lehden tekemistä ja julkaisua varten lehden toimitussihteeri. Muita virkailijoita ovat esim. koloisäntä, kämppävouti, vartionjohtajakouluttaja ja urheiluohjaaja.

Lippukunnan varsinainen toiminta tapahtuu sudenpentujen, vartiolaisten ja vaeltajien keskuudessa. Sudenpennut ovat 7-10 -vuotiaita partiolaisia. Sudenpennut kokoontuvat 10 - 20 sudenpennun laumoissa 16 vuotta täyttäneen laumanjohtajan opastuksella. Lippukunnan sudenpentulaumat muodostavat sudenpentuosaston. Partio toiminnan perusta on vartiojärjestelmässä. Baden-Powellin perusajatuksiin kuului, että poikia opastaa sopivankokoisessa ryhmässä vertaisjohtaja eli samanikäinen tai vuoden pari vartiolaisia vanhempi johtaja. Juuri nuorille annettu vastuu toimi Baden-Powellin mielestä poikien parhaana kouluttajana.

Vartionjohtajaksi pääsee suorittuaan vartionjohtajakoulutuksen. Vartio muodostuu 6 - 8 vartiolaisesta. Vartiolaiset ovat iältään 11-14 -vuotiaita. Jos lippukunnassa on paljon vartioita, voivat vartiot muodostaa joukkueita. Vartioista tai joukkueista muodostuu lippukunnan vartio-osasto. Vartionjohtajat apulaisineen ja vartiotoiminnasta vastaavat partiojohtajat muodostavat vartionjohtajaneuvoston. Vaeltajat ovat yli 15-vuotiaita partiolaisia. Vaeltajat muodostavat omia ryhmiä. Ryhmiä ohjaa vaeltajajohtaja. Vaeltajaryhmistä koostuu lippukunnan vaeltajaosasto. Koko lippukunnan vaeltajatoimintaa ohjaa valtermanni.

Kuvio 4 Partiolippukunnan rakenne (Aulio 1987, 41).

Vaikka vartiojärjestelmä ja vastuun antaminen nuorille on partion vahvuus ja Baden-Powellin mukaan paras kouluttaja, on siinä samalla myös partion heikkous. Se, kuinka hyvin partiojohtajat ja vartionjohtajat itse asennoituvat partioihanteiden noudattamiseen ja opettamiseen, näkyy myös nuorten partiolaisten asenteissa. Mielenkiintoista olisikin tutkia, kuinka partion omat kasvatustavoitteet toteutuvat sudenpentujen ja vartioikäisten toiminnassa.

4. Partioliikkeen ja peruskoulun kasvatustavoitteiden vertailua

4.1 Peruskoulun kasvatustavoitteet

Tämän tutkimuksen empiirisen osan kysely on tehty 1980-luvulla, joten tutkimuksen kannalta olennaiset peruskoulun kasvatustavoitteet on määritelty Peruskoulun Opetussuunnitelmakomitean mietinnössä (POPS) vuodelta 1972 ja Peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa (POP) vuodelta 1985.

Peruskoulun kokonaistavoitteet määriteltiin Opetussuunnitelmakomitean mietinnössä (1972, 23-24) seuraavasti: Koulun tulee ”tarjota aineksia ja virikkeitä oppilaan omaleimaisen koko persoonallisuuden kehittymiselle”. Tarkemmin ositeltuna tavoitteet on jaettu seitsemään osaan (POPS 1, 23-24):

1. Ihmisen biologian huomioonottaminen kasvatuksessa.
2. Tiedollisen kasvatuksen tavoitteet.
3. Kasvatuksen eettiset ja sosiaaliset tavoitteet.
4. Uskontokasvatuksen tavoitteet
5. Esteettisen kasvatuksen tavoitteet
6. Käden työtä ja käytännön taitoja kehittävän kasvatuksen tavoitteet
7. Oppilaiden koko persoonallisuuden eheytyksen ja mielenterveyden edistämisen tavoitteet

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden mukaan (1985,10) voitiin opetussuunnitelmakomitean mietintöä vuodelta 1970 edelleen käyttää hyväksi kuntien opetussuunnitelmien laadinnassa. Koska myös opettajakunnan vaihtuminen on suhteellisen hidasta ja uuden opetussuunnitelman tuomat muutokset kohtuullisen pieniä, voidaan perustellusti väittää, että tämän tutkimuksen mittausta tehtäessä on kouluissa vaikuttanut molempien opetussuunnitelmateosten sisältö. POPS I:ssä mainittujen kokonaistavoitteiden lisäksi on Peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa annettu seuraavat tavoitteet (POP 1985,10-13):

8. Yhteiskunta, työelämä ja ammatinvalinta
9. Jatko-opintokelpoisuus
10. Elinympäristö ja luonnonsuojelu
11. Kansallinen kulttuuri ja kansalliset arvot
12. Kansainvälinen yhteistyö ja rauha
13. Sukupuolten välinen tasa-arvo

4.2 Partion ja peruskoulun kasvatustavoitteiden vertailua

Sekä partion että peruskoulun kasvatustavoitteissa on huomioitu nuorten monipuolinen kehittäminen. Peruskoulussa puhutaan suoraan kokonaispersoonallisuudesta, joka jakautuu seitsemään osa-alueeseen. Myös partion kasvatustavoitteissa ja partioihanteissa monipuolisuus on huomioitu. Kokonaispersoonallisuus on tässä tutkimuksessa jaettu kahdeksaan osaan. Osat on koottu niistä peruskoulun kasvatustavoitteista, joille partion tavoitteista löytyy vastike ja joita voidaan asennemittarilla mitata. Kokonaispersoonallisuuden osat ovat:

1. Elinympäristön- ja luonnonsuojelu
2. Tiedollinen kehittyminen
3. Uskonnollinen kehittyminen
4. Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen
5. Persoonallisuuden eheytyminen
6. Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen

7. Kädentyö, liikunta- ja käytännön taitojen kehittyminen
8. Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen

Partion ja peruskoulun kasvatustavoitteita vertaillaan kuviossa 5. Kuvioon on otettu tämän tutkimuksen kokonaispersoonallisuuden osat ja niitä vastaavat partion ja peruskoulun kasvatustavoitteet.

Elinympäristön- ja luonnonsuojelu. Koulun ympäristökasvatus kehittää valmiuksia suojella elinympäristöä ja luontoa. Tavoitteena on saada oppilas ymmärtämään ympäristöä kokonaisvaltaisesti luonnontieteellisistä, kulttuurisista ja sosiaalisista lähtökohdista käsin. Oppilaalle tulee antaa realistinen kuva ihmisen riippuvuudesta ympäröivästä luonnosta ja luonnonvarojen rajallisuudesta sekä antaa kokonaiskuva ihmisen, yhteiskunnan ja ympäristön vuorovaikutuksesta. Ihmisen toiminnasta aiheutuvia ympäristömuutoksia tulisi opettaa havainnoimaan ja ennakoimaan. Oppilaita tulisi ohjata aloitteelliseen yhteistoimintaan estämään ja korjaamaan niitä haittoja ja elämäntapoja, jotka perustuvat jatkuvaan luonnonvarojen käyttöön. (POP 1985, 12.)

Partiossa elinympäristön- ja luonnonsuojelu huomioidaan luonnossa toimimisena ja peruspartio-ohjelmassa erilaisina luontoa kunnioittavina tehtävinä. Partiolaisen ihanteena on rakastaa ja suojella luontoa.

Tiedollinen kehittyminen. Tiedollinen kasvatus perustuu koulussa jatkuvaan sivistyksen ylläpitoon ja kasvuun. Tämä on mahdollista vain, jos uusi sukupolvi perehtyy tärkeimpiin osiin aiemmin hankitusta tietopääomasta. Ihminen käyttää tietoa ympäristöön sopeutumiseen ja ympäristön muuttamiseen. Tiedollinen kasvatus jakautuu materiaaliseen ja formaaliseen osaan. Materiaalinen osa tarkoittaa tiedon sisällöllistä puolta eli tosiasioita, niiden välisiä yhteyksiä ja laajempia tietokokonaisuuksia. Formaalin osa on ajattelun kehittämistä eli käsitteiden muodostusta ja käyttöä, päättelystä, tietojen arvioimista, ongelmien ratkaisua ja luovaa ajattelua. (POPS 1, 26-37.)

Partioihanteiden mukaan partiolainen haluaa kehittää itseään ihmisenä, joka tarkoittaa monipuolista kehittämistä taitojen lisäksi myös tiedoissa. Partiossa voi opiskella monia spesifejä asioita, esim. suorittaa veneohjaajatutkinnon tai partionjohtajatutkinnon. Partio toiminta kehittää leikkien ja pelien ja harjoitusten

avulla muistia, tarkkaavaisuutta ja huomiokykyä, mikä tukee myös kognitiivisten taitojen oppimista.

Uskonnollinen kehittyminen. Peruskoulun uskontokasvatus määräytyy yleensä oppilaiden enemmistön uskontokunnan tunnustuksen mukaiseksi. Persoonallisuudeltaan kehittynyt oppilas pystyy kokemaan joitakin asioita syvästi arvokkaina, joka uskontokasvatuksen kannalta merkitsee sitä, että oppilas kokee jotkin asiat ja ilmiöt pyhinä. Peruskoulun tavoitteena on välittää oppilaille oman maamme kristillisen tradition vaikutusta ja tutustuttaa oppilaat myös muiden uskontojen uskonnolliseen ja eettiseen sisältöön niiden omista edellytyksistä käsin. (POPS 1, 42-44.)

Partiolainen ”etsii elämän totuutta” ja haluaa ”auttaa ja palvella muita” (Peruskirja 1977) Monessa lippukunnassa on taustayhteisönä seurakunta, mikä näkyy kiinteänä yhteistyönä partiolaisten ja seurakunnan työntekijöiden välillä.

Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen. Eettisellä kasvatuksella tarkoitetaan moraalikasvatusta ja ihmisten keskinäistä vuorovaikutusta. Koulussa tulee käsitellä aiheita oikea ja väärä, hyvä ja paha sekä yksilön velvollisuudet ja oikeudet. Eettisen kasvatuksen olennainen osa on kasvattaa oppilaat elämään sopuisuudessa toisten ihmisten kanssa ja kunnioittamaan jokaisen yksilön inhimillisiä perusoikeuksia. Sosiaalisella kasvatuksella pyritään ohjaamaan oppilaat sosiaalisen yhteisön jäseniksi. Yhteisön jäsenyys ilman eettisiä taitoja ja moraalista näkemystä voi jäädä pinnalliseksi ja hataraksi. Sen vuoksi eettinen ja sosiaalinen kasvatus kytkeytyvät toisiinsa ja tukevat toisiaan. Opetussuunnitelmakomitea yksilöi myös joitakin luonteenhyveitä, joita opetuksessa tulisi tavoitella. Tällaisia ovat ystävällisyys, auttavaisuus, oikeudenmukaisuus ja totuudellisuus. (POPS 1, 37-42.)

Partioihanteissa painotetaan uskollisuutta ja luotettavuutta sekä vastuun ja velvollisuuden tuntemista. Partio toiminta sinällään on sosiaalista yhdessäoloa. Partiossa nuoret saavat paljon taitojaan vastaavia vastuutehtäviä ja oppivat käytännön tehtävissä luotettavuuden ja velvollisuuksien hoitamisen tärkeyden. Retken ruokatauolla olisi ikävää, jos ruokavastaava olisi unohtanut koko ryhmän eväät kotiin.

Persoonallisuuden eheytyminen. Oppilaiden koko persoonallisuuden eheytyminen ja mielenterveyden edistäminen on tärkeä osa peruskoulun kokonaistavoitteita. Tämä tavoitealue jakautuu kolmeen lohkoon: 1) oppilaiden tunne-elämän kehittäminen, 2) oppilaiden mielenterveyden ja persoonallisuuden eheytyksen edistäminen ja 3) oppilaiden harrastusten edistäminen.

Tunne-elämää kehittääkseen ja herkistääkseen koulun tulee tarjota monipuolisia virikkeitä varsinkin oppilaan ensimmäisinä kouluvuosina. Tavoitteena on virittää positiivisia tunteita ja välttää negatiivisten tunteiden syntymistä sekä opettaa hallitsemaan negatiivisia tunteita. Mielenterveyttä ja persoonallisuutta koulu pyrkii eheyttämään edistämällä oppilaan realistisen minäkäsityksen syntymistä. Rehellinen, mutta hienotunteinen oppilaan suoritusten arviointi ja luokan positiivinen sosiaalinen ilmapiiri auttavat tämän tavoitteen saavuttamisessa. Oppilaita pyritään kasvattamaan työelämän lisäksi myös yhteistoimintaan muiden ihmisten kanssa ja vapaa-ajan yhteiskuntaan. Siksi harrastustoiminnan tukeminen kuuluu myös koulun kasvatustavoitteisiin. Harrastustoiminta mahdollistaa oppilaalle rikkaamman sisäisen elämän ja edistää oppilaan taitoja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Koulun oppilaskerhot voivat muodostaa luonnollisen yhteydenpitomahdollisuuden kodin ja koulun välillä ja tarjota myös iloa ja piristystä koulun erilaisten tilaisuuksien ohjelmistoon. (POPS 1, 49-55.)

Partiotoiminta on oppilaille harrastus ja antaa siten virkistystä ja mielenkiintoa normaaliin viikkorytmiin. Sosiaalinen yhdessäolo, vastuutehtävät, onnistumisen elämykset ja palkitseva järjestelmä edistävät partiolaisten mielenterveyttä ja eheyttävät heidän persoonallisuuttaan. Partioihanteissa tavoitteena on kehittää itseään ihmisenä.

Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen. Esteettisen kasvatuksen tavoitteena on vaalia ja ohjata oppilaiden luovaa toimintaa ja itseilmaisua. Luovalla toiminnalla tarkoitetaan oppilaan kannalta uusia, aikaisemmista suoritustavoista vapaita menettelytapoja ja ratkaisuja. Taiteeseen tutustuminen tuo oppilaalle esteettisiä kokemuksia innostaa taiteen vastaanottamiseen. Esteettiset arvot on syytä huomioida myös omassa elinympäristössään ja sen vuoksi koulun tulee ohjata oppilaita kehittämään elinympäristönsä viihtyisyyttä ja harmoniaa. (POPS 1, 44-47.)

Partioliikkeen peruskirjassa (1976) yhtenä tavoitteena on luovuuden kehittäminen. Elämyspedagogiset tehtävät, seikkailut, leikit ja pelit kehittävät luovaa

ilmaisu. Leirien ja viikoittaisten kokoontumisten esiintymiset sketsien tai musiikkiohjelmien muodossa rohkaisevat nuoria tuomaan kykynsä esille. Partiolippujen tekeminen, kolon eli viikoittaisen kokoontumispaikan koristelu tai leiripaikan rakentaminen ja viimeistely kehittävät nuoren esteettisiä taitoja.

Kädentyö, liikunta- ja käytännön taitojen kehittyminen. Käden työn ja käytännön taitoja kehittävän kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilaissa itsenäisen ja suunnitelmallisen työnteon taitoa. Oppilaita tulee ohjata myös asennoitumaan kriittisesti toimintaprosessiin ja sen tuloksiin. Käden työn tulee käsien toiminnan lisäksi kehittää myös havainnon, ajattelun ja motoriikan koordinaatiota. Työturvallisuuden huomioiminen ja osoittaminen oppilaille kuuluu olennaisena osana tälle oppimissektorille. (POPS 1, 47-49.)

Partiossa johtavana periaatteena on tekemällä oppiminen. Peruspartio-ohjelma sisältää runsaasti käytännön taitoja kehittäviä harjoitteita. Leirielämässä nuoret opettelevat kädentaitoja rakentamalla lauttoja, siltoja, laavuja ja ruokailupaikkoja. Puukon käyttäminen tulee partiolaiselle nopeasti tutuksi ja solmuntekötaito on perinteisesti partiolaisten vahvoja puolia.

Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen.

Kansainvälisyyskasvatuksella pyritään kansainväliseen ymmärtämykseen, yhteistyöhön ja rauhaan. Tavoitteena on edistää oppilaissa kykyä orientoitua ympäröivään yhteisöön ja yhteiskuntaan niin suppeassa kuin laajassakin mittakaavassa. Ristiriitojen rauhanomainen ratkaisu sekä kansojen että valtioiden välisissä suhteissa luo pohjan vakaalle ja oikeudenmukaiselle elämälle. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen antaa oppilaille positiivisen eettisen näkemyksen aktiiviselle yhteistyön rakentamiselle myös vieraiden kulttuurien edustajien kanssa. (POP 1985, 13.)

Partiossa pyritään luomaan kansainvälistä yhteisymmärrystä ”rakentamalla ystävyyttä yli rajojen”, kuten partioihanteissa todetaan (Peruskirja 1977). Kansainvälinen toiminta ja leirit auttavat nuoria ymmärtämään rajoja ylittävän yhteistyön merkityksen. Ne myös kehittävät partiolaisten toiminta- ja viestintätaitoja kansainvälisissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa.

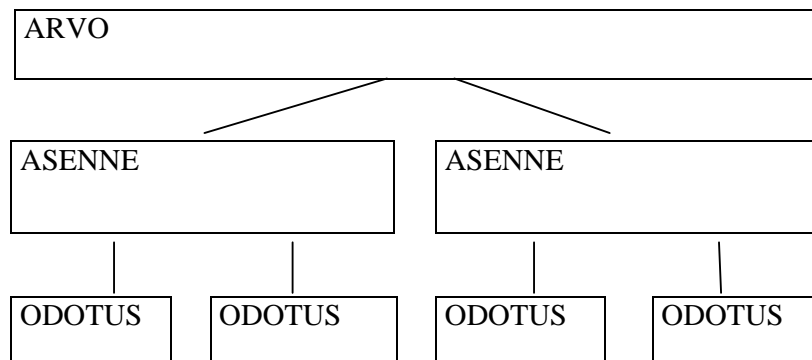
Kuvio 5: Partion ja peruskoulun kasvatustavoitteiden vertailua.

Kokonaispersoonallisuus tässä tutkimuksessa	Partioihanteet ja muut partion kasvatustavoitteet	Peruskoulun kasvatustavoitteet
Elinympäristö- ja luonnonsuojelu	Rakastaa ja suojella luontoa, toiminta luonnossa	Elinympäristö- ja luonnonsuojelu
Tiedollinen kehittyminen	kehittää itseään ihmisenä	Tiedollisen kasvatuksen tavoitteet
Uskonnollinen kehittyminen	Etsiä elämän totuutta, auttaa ja palvella muita	Uskontokasvatuksen tavoitteet
Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen	Olla uskollinen ja luotettava Tuntee vastuunsa ja velvollisuutensa , sosiaalinen toiminta	Kasvatuksen eettiset ja sosiaaliset tavoitteet
Persoonallisuuden eheytyminen	Kehittää itseään ihmisenä	Oppilaiden koko persoonallisuuden eheytyksen ja mielenterveyden edistämisen tavoitteet
Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen	Luovuus	Esteettisen kasvatuksen tavoitteet
Kädentyö, liikunta- ja käytännön taidot	Leirielämä, partion perusohjelma, oheisohjelmat, tekemällä oppiminen	Kädentyötä ja käytännön taitoja kehittävän kasvatuksen tavoitteet
Kansainvälisyys	Rakentaa ystävyyttä yli rajojen, auttaa ja palvella muita, kansainvälinen toiminta	Kansainvälinen yhteistyö ja rauha

5. Asenne

Hirsjärven (1983, 16-17) mukaan yksilön toimintaa ohjaavat arvot. Arvot voidaan jakaa itseisarvoihin ja välinearvoihin. Itseisarvot ovat lopullisia päämääriä ja välinearvot keinoja saavuttaa jokin lopullinen päämäärä. Asenteiden avulla yksilö pyrkii toteuttamaan hyväksymiänsä päämääriä eli arvoja. (Karvonen 1970, 6.) Asenteet ovat siten käsittehierarkiassa arvojen alapuolella. Asenteille on ominaista suuri pysyvyys, mutta asenteet voivat kuitenkin muuttua hitaasti, kun yksilö saa uutta tietoa asennekohteesta (Hirsjärvi 1983, 17-18). Koulussa ja partiossa nuoret saavat säännöllisesti uutta tietoa eri asioista ja siten ne vaikuttavat omalla toiminnallaan nuorten asenteisiin. Odotus on ”tietyn tulevan kokemukset ennakointia” (Karvonen 1970, 12). Yksilö arvioi kokemuksensa positiivisiksi tai negatiivisiksi sen mukaan, vastaavatko kokemukset odotuksia vai eivät. Odotus on Karvosen mukaan ”käsittehierarkiassa asenteen alapuolella oleva käsite ja sillä on yhteys arvon käsitteeseen asenteen käsitteen välityksellä” (Karvonen 1970, 12). Arvon, asenteen ja odotuksen käsittehierarkiaa on havainnollistettu kuviossa 6.

Kuvio 6. Arvo, asenne ja odotus (Karvonen 1970, 12).

Asenne on Karvosen mukaan tiettyyn psykologiseen objektiin kohdistuvaa reaktiovalmiutta, joka on voitava sijoittaa ulottuvuudelle positiivinen-negatiivinen, ennen kuin voidaan puhua asenteesta. Karvonen jakaa asenteen affektiiviseen, kognitiiviseen ja ilmitoiminnan alueeseen. Asenne koostuu näin kolmesta

komponentista, jotka vasta yhdessä muodostavat varsinaisen asenteen. Kaikkien komponenttien piirissä täytyy asennoitumisen samaa objektiä kohtaa olla samansuuntainen. Affektiivisella komponentilla tarkoitetaan positiivista tai negatiivista tunnetta jotakin objektiä kohtaan. Kognitiivinen komponentti tarkoittaa tietoon tai olettamukseen perustuvia uskomuksia asenneobjektin positiivisuudesta tai negatiivisuudesta. Ilmitoiminnan alueella tarkoitetaan yksilön joko positiivista tai negatiivista toimintavalmiutta. (Karvonen 1970, 6.)

5.1 Asenteiden tehtävät ja asennetypologia

Karvonen (1970, 7) luokittelee asenteet arvostusasenteisiin, instrumentaalisiin asenteisiin, ekspressiiviset asenteisiin ja orientoitumisasenteisiin.

Arvostusasenteet ovat yleisyysasteeltaan korkealla olevia asenteita ja siten lähellä lopullisia päämääriä eli arvoja. Instrumentaaliset asenteet ovat matalampaa yleisyyden astetta ja niillä on välineellinen tehtävä suhteessa arvostusasenteisiin. Ekspressiiviset asenteet ovat reaktiovalmiuksia, jotka sellaisenaan tuovat yksilölle tyydytyksen. Ekspressiiviset eli itseilmaisuasenteet voivat edustaa erilaisia yleisyyden tasoja. Korkeaa yleisyyden tasoa edustavat asenteet ovat lähellä arvostusasenteita. Orientoitumisasenteet helpottavat yksilön orientoitumista ympäristöön. Niillä tarkoitetaan ympäristön objektien luokittamista positiivisiksi ja negatiivisiksi. (Karvonen 1970, 7.)

Kuvio 7: Asennetypologia. (Karvonen 1970, 9.)

Kognitiivinen Komponentti	Voimakas	Voimakas	Heikko
		Arvostusasenteet	Instrumentaaliset as.
	Heikko	Ekspressiiviset as.	Orientoitumisasenteet
		Affektiivinen komponentti	

Asenteiden funktioilla ja asenteiden rakenteella on Karvosen (1970, 8-9) mukaan riippuvuutta keskenään (Kuvio 7). Sekä affektiivinen että kognitiivinen komponentti

jakautuvat kahteen luokkaan, voimakkaaseen ja heikkoon. Affektiivisella eli tunnealueella tapahtuva toiminta voi olla näkyvää ja helposti havaittavaa, mutta myös huomaamatonta reagointia. Kognitiivinen komponentti tarkoittaa yksilön valmiutta arvioida jokin objekti positiiviseksi tai negatiiviseksi. Arviointi voi Karvosen mukaan tapahtua joko tietoon tai olettamukseen perustuen. (Karvonen 1970, 8-9.)

Arvostusasenteet ovat yleisyysasteeltaan korkeita ja edustavat sekä affektiivisella että kognitiivisella komponentilla voimakasta latausta. Ekspressiiviset asenteet ovat itseilmaisuasenteita ja edustavat voimakasta affektiivisen alueen reagointivalmiutta. Instrumentaaliset asenteet ovat välineitä arvostusasenteiden saavuttamiseen ja siten enemmän voimakkaan kognitiivisen komponentin vaikutusalueella. Orientoitumisasenteet ovat kauimpana varsinaisista asenteista ja siksi lataus molemmilla komponenteilla on Karvosen mukaan vähäinen.

5.2 Asenteiden muuttuminen

Asenteiden kehittyminen ja muuttuminen on Karvosen mukaan oppimisen tulosta. Ekspressiiviset asenteet muuttuvat assosioimalla asenneobjektiin joko positiivisia tai negatiivisia ärsykeitä. Nämä kytkeytyvät asenteen kohteeseen klassillisen ehdollistumisen mukaisesti. Instrumentaalisia asenteita voidaan muuttaa palkitsemalla, olemalla välinpitämätön tai rankaisemalla yksilön reaktiota. Siten yksilö oppii, mitkä reaktiot auttavat, mistä ei ole apua ja mistä on haittaa päämäärään pyrittäessä. Arvostus ja orientoitumisasenteita voidaan muuttaa kognitiivisen oppimisen teorian mukaisesti. Yksilö joutuu uutta tietoa saadessaan ongelmanratkaisutilanteeseen, jossa hän joutuu vertaamaan tietoa aikaisempaan kokemusmaailmaansa ja päättämään, miten joko hylkää uuden asian, sulauttaa sen aiemmin oppimaansa tai hylkää aiemmin opitun kokemuksensa. Asenteiden muuttuminen on siten joidenkin asenteiden poisoppimista ja uusien oppimista. (Karvonen 1970, 9-11.)

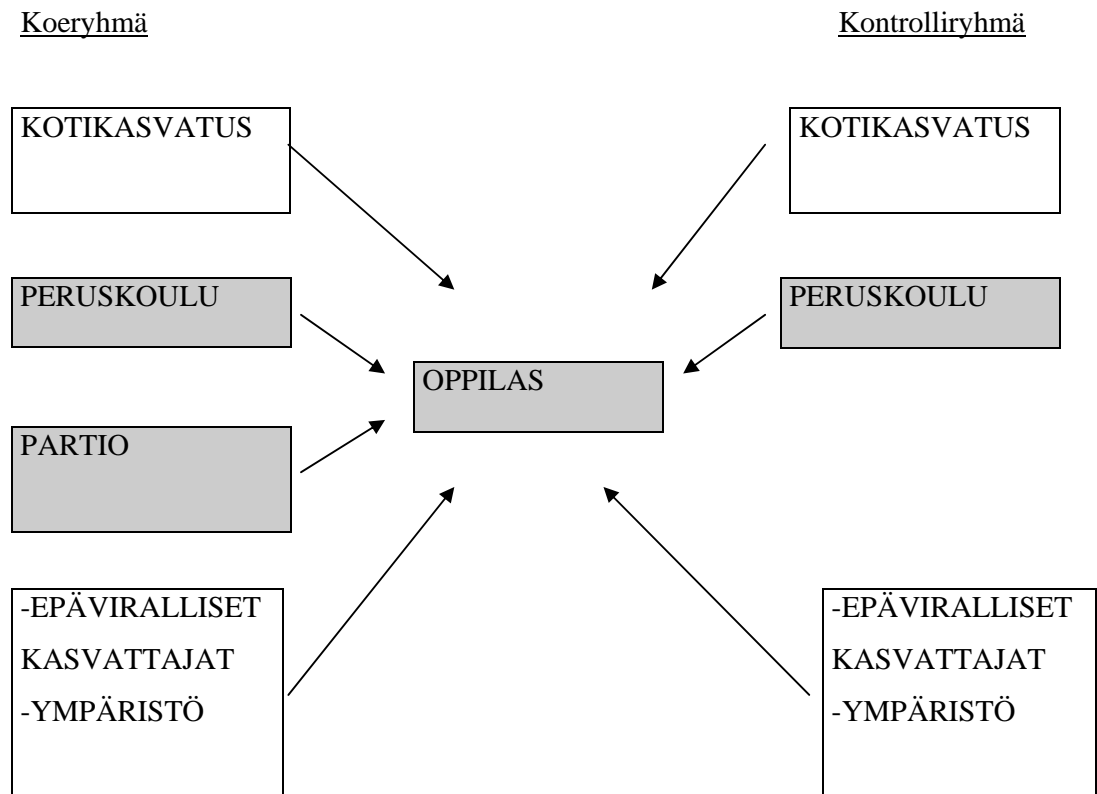
6. Tutkimuksen ongelmat ja hypoteesit

Ongelmat ja hypoteesit perustuvat tutkimuksen teoreettiseen taustaan, jonka mukaan partioliikkeen ja peruskoulun kasvatustavoitteet ovat yhtenevät. Molemmat pyrkivät kehittämään nuorten kokonaispersoonallisuutta. Tämän tutkimuksen kokonaispersoonallisuus muodostuu partion ja peruskoulun kasvatustavoitteista. Kokonaispersoonallisuuden osa-alueet tässä tutkimuksessa ovat

1. Elinympäristön- ja luonnonsuojelu
2. Tiedollinen kehittyminen
3. Uskonnollinen kehittyminen
4. Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen
5. Persoonallisuuden eheytyminen
6. Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen
7. Kädentyön, liikunta- ja käytännön taitojen kehittyminen
8. Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen.

Alaongelmissa mainittu koeryhmä tarkoittaa partiolaisia, jotka eivät harrasta mitään muuta ohjattua varhaisnuorisotoimintaa. Kontrolliryhmänä tässä tutkimuksessa ovat sellaiset peruskoululaiset, jotka eivät osallistu mihinkään ohjattuun varhaisnuorisotoimintaan. Kotikasvatuksen vaikutusta ei tässä tutkimuksessa huomioitu. Kotikasvatus luonnollisesti on tärkeä osa oppilaan kehitymisessä, mutta se rajattiin resurssipulan vuoksi pois tästä tutkimuksesta (kuvio 9). Edelleen tutkimusta rajattiin niin, että epävirallisten kasvattajien vaikutusta ei mitata. Epävirallisia kasvattajia ovat esim. isovanhemmat ja muut sukulaiset, toveripiiri ja joukkoviestintä.

Kuvio 9. Oppilaiden saamat kasvatustaikutukset. Tutkimuksessa mukana olevat kasvatustaikutukset on sävytetty harmaalla.

6.1 Tutkimuksen ongelmat

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, edistääkö partiotoiminta oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittymistä ja onko joillakin taustamuuttujilla vaikutusta koe- ja kontrolliryhmien välillä.

Pääongelma: Edistääkö partiotoiminta oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittymistä?

Alaongelmat:

1. Onko koe- ja kontrolliryhmän välillä eroja

1.1. elinympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvissä asenteissa?

1.2. tiedollisen kehittymisen asenteissa?

1.3. uskonnollisen kehittymisen asenteissa?

1.4. eettisen ja sosiaalisen kehittymisen asenteissa?

1.5. persoonallisuuden eheytyksen asenteissa?

1.6. esteettisen ja musiikillisen kehittymisen asenteissa?

1.7. kädentyön, käytännön taitojen ja liikuntataitojen kehittymisen asenteissa?

1.8. kansainvälisyyskasvatuksellisen kehittymisen asenteissa?

6.2 Tutkimuksen hypoteesit

Hypoteesi 1. Partiotoiminta edistää oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittymistä.

Hypoteesi 2. Koe- ja kontrolliryhmän välillä on eroja

2.1. elinympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvissä asenteissa

2.2. tiedollisen kehittymisen asenteissa?

2.3. uskonnollisen kehittymisen asenteissa?

2.4. eettisen ja sosiaalisen kehittymisen asenteissa?

2.5. persoonallisuuden eheytyksen asenteissa?

2.6. esteettisen ja musiikillisen kehittymisen asenteissa?

2.7. kädentyön, käytännön taitojen ja liikuntataitojen kehittymisen asenteissa?

2.8. kansainvälisyyskasvatuksellisen kehittymisen asenteissa?

6.3 Tutkimuksen muuttajat

Tutkimuksen riippuvana muuttujana oli osallistuminen partiotoimintaan. Riippumattomia muuttujia olivat sukupuoli, kotipaikkakunta, koulutodistuksen keskiarvo, isän ja äidin ammatti ja oppilaan perheen osallistuminen seurakunnan toimintaan.

7. Tutkimuksen suorittaminen

7.1 Tutkimusmenetelmät, aineiston keruu ja koehenkilöt

7.1.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselyä. Kyselyn mittari oppilaiden asenteiden kartoittamiseksi laadittiin tutkimuksen teoriaan perustuen. Valmista tähän tutkimukseen soveltuvaa mittaria ei ollut saatavilla. Mittari testattiin Jyväskylässä toimivassa partioryhmässä (N=9). Muutamia kysymyksiä jätettiin pois ja osa muokattiin uudelleen. Mittarin laadinnassa huomioitiin Karvosen määritelmä asenteen kolmesta komponentista ja positiivinen - negatiivinen -ulottuvuudesta. Kaikkia kokonaispersoonallisuuden osa-alueita varten tehtiin affektiivisen, kognitiivisen ja toiminnallisen komponentin sekä positiivisia että negatiivisia kysymyksiä. Affektiivista komponenttia tutkittiin miellyttävä-epämiellyttävä, kognitiivista vahingollinen-hyödyllinen ja toiminnallista vähennettävä-lisättävä -akselilla. Liitteenä (liite 4) olevat kysymykset asennekomponentein eriteltynä on jaoteltu kokonaispersoonallisuuden osa-alueisiin.

Kyselyn suorittamisen jälkeen osa kysymyksistä päätettiin edelleen jättää pois heikon kommunaliteetin vuoksi. Myös latautuminen eri faktoreille oli heikko. Mukaan tulevien kysymysten kommunaliteetti oli vähintään 0.1.

Pois jäivät kysymykset

miellyttävä – epämiellyttävä

x34 ”Itseni hyväksyminen ja kunnioittaminen on”

x54 ”Puitten kaataminen on”

vahingollista – hyödyllistä

x65 ”Omien taitojen epäileminen on”

x75 ”Kauneusarvojen huomioiminen päätöksiä tehtäessä on”

lisättävä – vähennettävä

x78 ”Kukkien keräämistä maljakkoon on”

x80 ”Luonnonvarojen käyttöä on”

x92 ”Harrastuksiani on”

Syynä heikkoon kommunaliteettiin lienee kaksoismerkitys (x54, x75, x78, x80 ja x92) sekä nuorten herkässä ikävaiheessa oleva heikko itsetunto (x34 ja x65). Puitten kaataminen voi olla epämiellyttävää, koska sademetsät tuhoutuvat mutta myös miellyttävää, kun saa talvella autiotuvassa kamiinan lämpimäksi.

7.1.2 Aineiston keruu

Kysely suoritettiin Keski-Suomen läänin peruskouluissa vuonna 1986. Jyväskylä ja Äänekoski eivät antaneet tutkimuslupaa kyselyn suorittamiseen, joten aineisto kerättiin muista Keski-Suomen kaupunki- ja kyläkouluista. Kyselyyn osallistuneiden koulujen rehtoreita pyydettiin järjestämään samaan luokkatilaan 5. ja 6. -luokkien oppilaita kahden kriteerin mukaisesti. Ensimmäinen kriteeri oli valita koeryhmäksi oppilaita, jotka kuuluvat partioon, mutta eivät mihinkään muuhun varhaisnuorisotoimintaan. Tällä tavoin pystyttiin karsimaan muiden varhaisnuorisojärjestöjen kasvatusta pois ja oppilaat saivat siis peruskoulun lisäksi partion kasvatuskäsittelyn. Toisen kriteerin mukaan valittiin kontrolliryhmäksi niitä oppilaita, jotka eivät kuulu mihinkään varhaisnuorisojärjestöön. Nämä oppilaat saivat vain peruskoulun kasvatuskäsittelyn. Luotettavuuden lisäämiseksi suoritettiin kaikki kyselyt itse ja annoin ryhmille saman

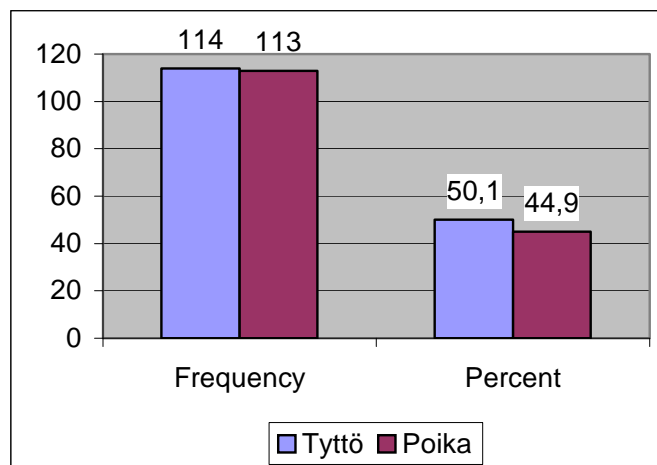
instruktion. Näin saatiin myös vastausprosentti mahdollisimman korkeaksi ja kaikki tutkimukseen osallistuneet palauttivat kyselylomakkeen täytettynä.

Suoritin keväällä 2014 uuden kyselyn 24:n keskeisen kysymyksen osalta varmistaakseni, että aineisto on edelleen pätevä. Uuden kyselyn tuloksia käsittelen luvussa 9.

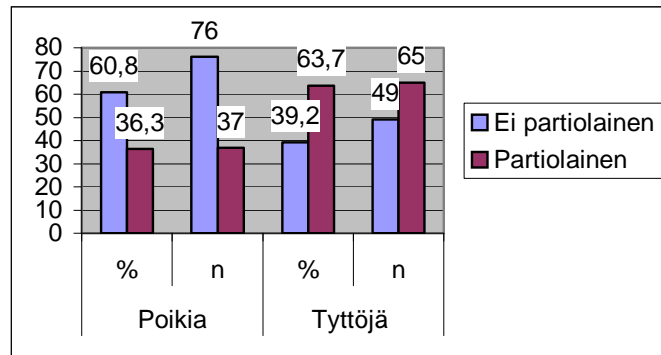
7.1.3 Koehenkilöt

Kaaviossa 1a on tutkimukseen osallistuneiden sukupuolijakauma. Tyttöjä ja poikia osallistui tutkimukseen suunnilleen yhtä paljon. Tutkimuksen palautti yhteensä 227 henkilöä, joista 114 oli tyttöjä. Kun sukupuolijakaumaa tutkitaan erikseen koe- ja kontrolliryhmän osalta, todetaan, että koeryhmässä poikia oli 60,8% (n=76) ja kontrolliryhmässä vain 36,3% (n=37). Poikia oli siis koeryhmässä lähes kaksi kolmasosaa ja partiolaisissa vain yksi kolmasosa. (Kaavio 1b)

Kaavio 1a. Tutkimuksen koko aineiston sukupuolijakauma.

Kaavio 1b. Sukupuolijakauma koe- ja kontrolliryhmien välillä.

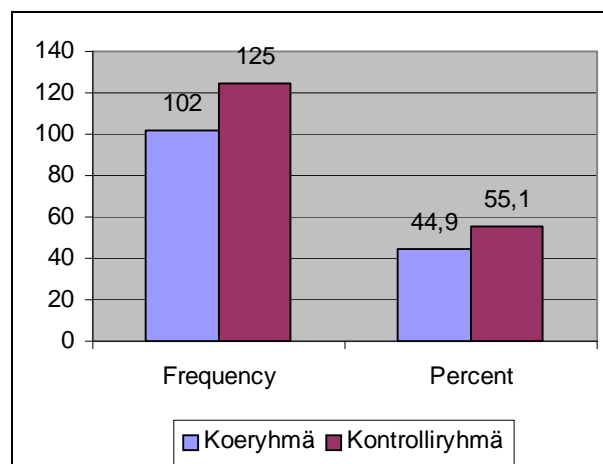
Koe- ja kontrolliryhmät (kaavio 2) jakautuivat siten, että koeryhmäläisiä eli partiolaisia oli 44,9 % (n=102) ja kontrolliryhmäläisiä 55,1 % (n=125).

Kotipaikkakunnan mukaan lajiteltuna hajontaa oli selvästi enemmän.

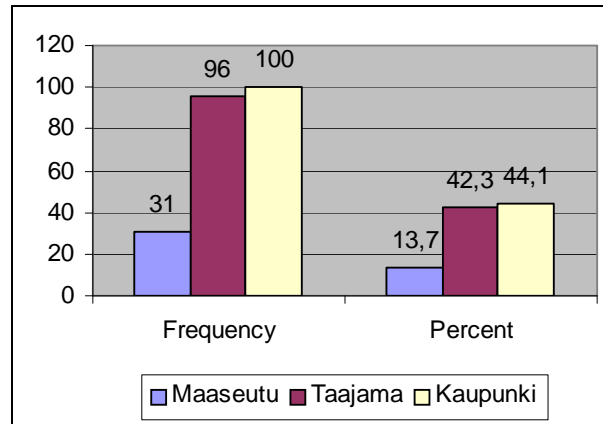
Harvaanasutulla maaseudulla asui 13,7 %, kirkonkylässä tai taajamassa 42,3 % ja kaupungissa 44,1 % (kaavio 3a). Partiolaisista maaseudulla asui vain 2 %,

kirkonkylässä tai taajamassa 41,2 % ja kaupungissa 56,9 %. Kontrolliryhmäläiset jakautuivat siten, että maaseudulla asui 23,2 %, kirkonkylässä tai taajamassa 43,2 % ja kaupungissa 33,6 %. (Kaavio 3b.)

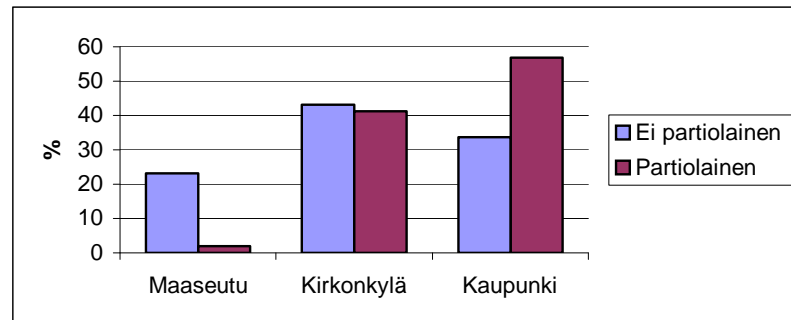
Kaavio 2 Koe- ja kontrolliryhmän jakautuminen.

Kaavio 3a Tutkimuksen koko aineiston jakautuminen kotiseudun mukaan.

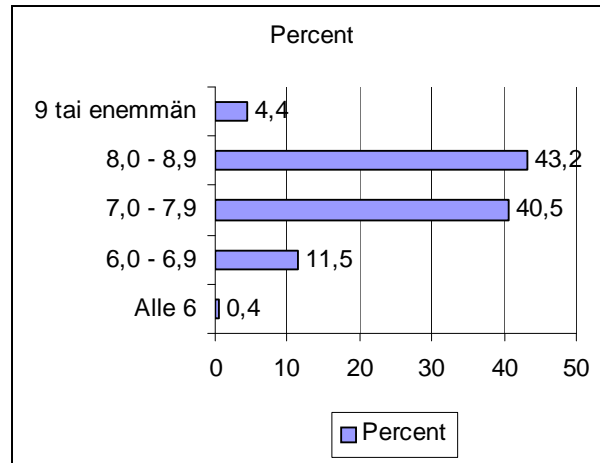
Kaavio 3b Koe- ja kontrolliryhmän jakautuminen kotiseudun mukaan (%).

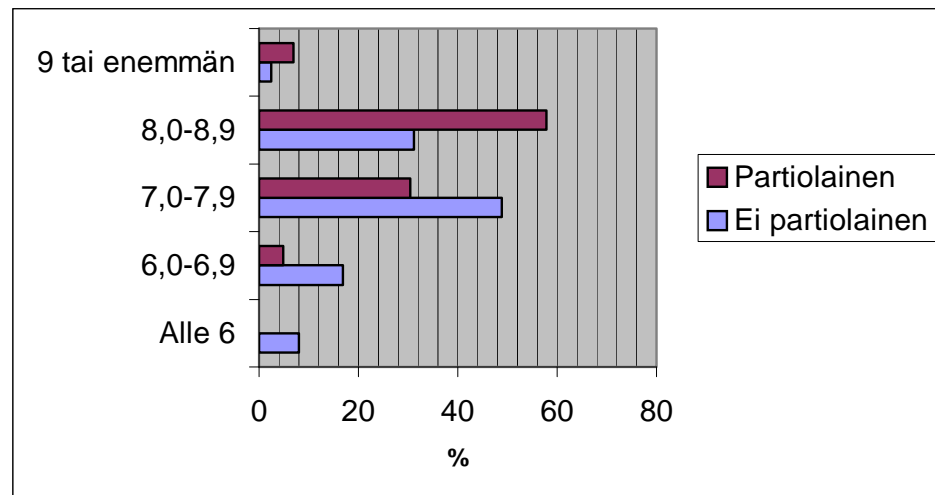
Koulutodistuksen keskiarvon mukaan vastaajat jakautuivat siten, että 88,1% ilmoitti keskiarvonsa olevan 7,0 tai enemmän ja vielä 47,6% vastaajista kertoi keskiarvokseen 8,0 tai enemmän (kaavio 4a). Koeryhmästä eli partioon kuuluvista oppilaista 64,7 % oli saanut todistuksensa keskiarvoksi yli 8,0 ja kontrolliryhmästä 33,6% oli saanut yhtä hyvän todistuksen. (Kaavio 4b.)

Kaavio 4a Vastaajien jakautuminen koulutodistuksen keskiarvon mukaan.

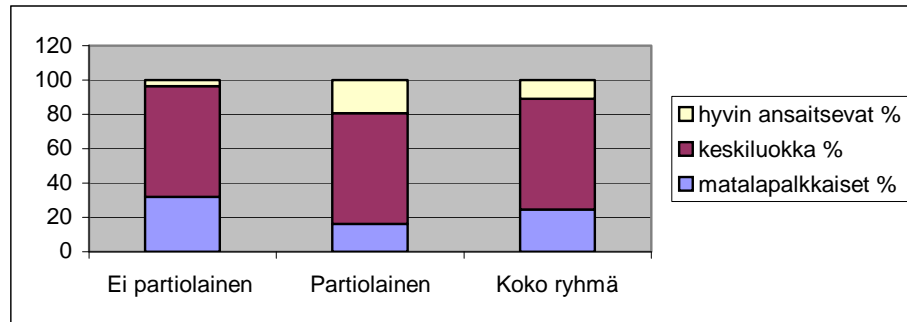

Kaavio 4b Koe- ja kontrolliryhmien jakautuminen koulutodistuksen keskiarvon mukaan.

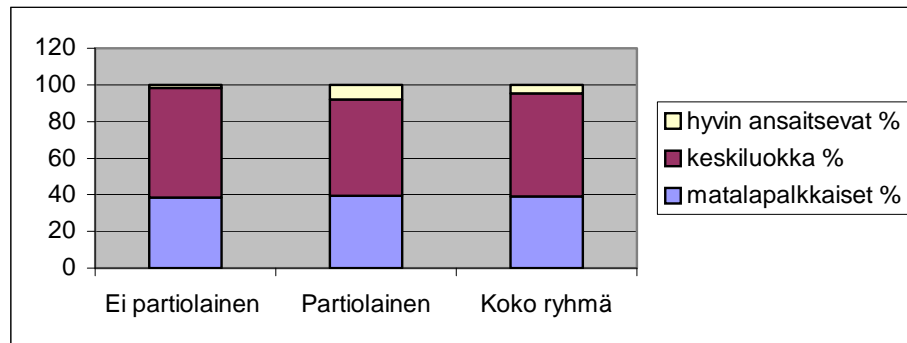

Vastaajien vanhemmat luokiteltiin ammatin osalta karkeasti kolmeen luokkaan: Hyvin ansaitseviin, keskiluokkaan ja matalapalkkaisiin. Koeryhmän isät olivat jonkin verran paremmin ansaitsevia kuin kontrolliryhmän isät mutta äitien ansiotuloissa ei ollut suurta eroa. (Kaavio 5a ja 5b.)

Kaavio 5a. Vastaajien isät ansiotulojen perusteella.

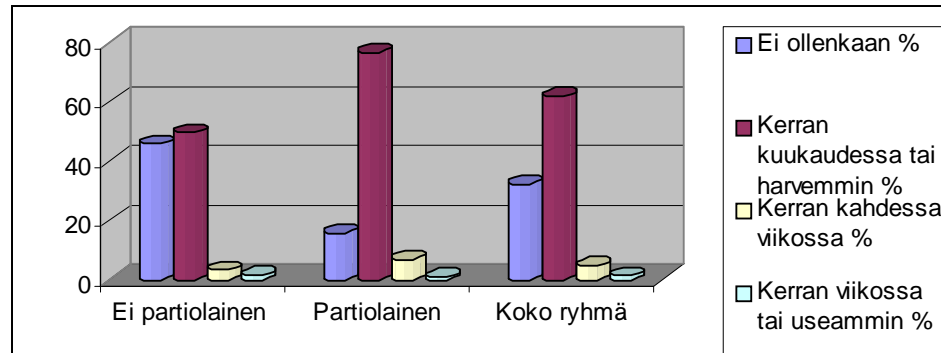

Kaavio 5b. Vastaajien äidit ansiotulojen perusteella

Seurakunnan toimintaan osallistumista kysyttiin vastaajilta sen vuoksi, että uskonnollisuus on yksi kokonaispersoonallisuuden osa-alue. Monet partiolippukunnat ovat myös sidoksissa uskonnolliseen toimintaan siten, että niiden taustayhteisönä on seurakunta. Seurakunnan toimintaan osallistuminen on osa perheen uskonnollisuutta ja voidaan olettaa, että oppilas saa erilaisen uskonnollisen kasvatuksen perheessä, jossa osallistutaan seurakunnan toimintaan kuin perheessä, jossa ei kyseiseen toimintaan osallistuta. Kaaviosta 6 havaitaan, että koeryhmän perheet ovat aktiivisempia seurakuntalaisia kuin kontrolliryhmän perheet. Kontrolliryhmän perheistä 45,6% ei osallistunut ollenkaan seurakunnan toimintaan. Koeryhmän perheistä vain 15,7% ei osallistunut ollenkaan seurakunnan toimintaan.

Kaavio 6. Vastaajien perheen osallistuminen seurakunnan toimintaan.

7.2 Aineiston tilastollinen käsittely

Vastauksia analysoitiin käyttämällä %- ja frekvenssijakaumia. Koehenkilöitä kuvattiin riistiintaulukoinnin avulla. Perusjoukosta suoritettiin faktorointi. Faktoreiden määrää tarkasteltiin toisaalta Cattellin scree –testillä ja toisaalta sopivuudella teoreettiseen taustaan. Faktoripisteistä tehtiin T-testi, jotta saatiin selville, onko eroa partiolaisten ja ei-partiolaisten välillä. Riippumattomien muuttujien vaikutusta tutkittiin faktoreittain sekä ristiintaulukoiden riippuvien muuttujien välillä.

Faktoreiden määräksi valittiin kahdeksan. Tähän päädyttiin sekä teoreettisen taustan että Cattellin Scree-testin perusteella. Oppilaiden kokonaispersoonallisuus on jaettu kahdeksaan osaan ja siksi on perusteltua etsiä myös kahdeksan faktorin ratkaisua. Cattellin Scree-testin perusteella viimeinen suurempi pudotus faktoreiden ominaisarvossa tapahtuu kahdeksannen ja yhdeksännen faktorin välillä ja tällöin sopiva katkaisukohta on kahdeksannen faktorin jälkeen.

Taulukko 2 Cattellin Scree-testin tulokset.

Factor	Initial Eigenvalues		
	Total	% of Variance	Cumulative %
1	13,944	18,844	18,844
2	4,513	6,099	24,943
3	2,850	3,851	28,793
4	2,548	3,444	32,237
5	2,298	3,105	35,342
6	2,225	3,006	38,348
7	2,052	2,773	41,121
8	1,965	2,655	43,777
9	1,760	2,378	46,155
10	1,676	2,264	48,419
11	1,606	2,170	50,590
12	1,582	2,138	52,728
13	1,496	2,021	54,749
14	1,384	1,871	56,620
15	1,362	1,841	58,461

Muuttujien jakautuminen eri faktoreille ja muuttujien saamat lataukset on esitetty liitteessä 2.

Kyselylomakkeeseen suunnitellut kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden kysymykset eivät faktoroinnissa toteutuneet, vaan ne hajaantuivat eri faktoreille. Siltä osin mittarin laadinnassa epäonnistuttiin. Kun kuitenkin tarkastellaan eri faktoreiden sisältöä, huomataan selviä yhtäläisyyksiä kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden kanssa. Faktorit nimettiin seuraavasti:

Faktori 1: Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus

Faktori 2: Harrastaminen

Faktori 3: Auttaminen

Faktori 4: Rauha ja tasa-arvo

Faktori 5: Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti

Faktori 6: Uskonto ja taide

Faktori 7: Luonto ja kädentaito

Faktori 8: Kansainvälinen humanitaarinen toiminta

Kun faktoreita verrataan tutkimuksessa käytettyihin kokonaispersoonallisuuden osa-alueisiin, saadaan seuraavia yhtäläisyyksiä:

Kuvio 8 Kahdeksan faktorin ratkaisu verrattuna kokonaispersoonallisuuden osa-alueisiin.

Kokonaispersoonallisuuden osa-alue	Faktorin nimi	Faktorin numero
Elinympäristön- ja luonnonsuojelu	Luonto ja kädentaito	7
Tiedollinen kehittyminen		
Uskonnollinen kehittyminen	Uskonto	6
Persoonallisuuden eheytyminen		
Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus Auttaminen	1 3
Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen		
Kädentyön, liikunta- ja käytännöntaitojen kehittyminen	Harrastaminen	2
Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta Rauha ja tasa-arvo Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	8 4 5

Ensimmäisellä faktorilla latautuivat voimakkaasti eettiseen ja sosiaaliseen kehittämiseen kuuluvat kysymykset (taulukko 3). Suurimman latauksen saivat seuraavat väittämät: ”Kotitöihin osallistumistani on (vähennettävä – lisättävä)” .53, ”riitojen selvittäminen keskustelemalla on (vahingollista – hyödyllistä)” .51, ”vihan tunteitani on (vähennettävä – lisättävä)” .48 ja ”suuttumuksen aiheuttamaa väkivaltaisuuttani on (vähennettävä – lisättävä)” .43. Lisäksi faktorilla latautuvat väittämät, jotka käsittelevät itsensä hillitsemistä, toisia loukkaavaa käyttäytymistä ja mm. koulun sääntöjen rikkomista. Kun vielä aiheeseen kuulumattomat väittämät ”tärkeiden tietojen oppiminen on (vahingollista – hyödyllistä)” ja ”opiskelutekniikan opettaminen koulussa on (vahingollista – hyödyllistä)” latautuvat selkeästi myös muille faktoreille, voidaan faktori nimetä eettisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen

ulottuvuudeksi. Kokonaispersoonallisuuden osa-alueista ensimmäinen faktori sopii sisällöltään yhteen eettisen ja sosiaalisen kehittymisen sekä persoonallisuuden eheytyksen kanssa.

Taulukko 3 Ensimmäisen faktorin sisältö kahdeksan faktorin ratkaisussa.

Lataus	Muuttujan sisältö
.53	Kotitöihin osallistumistani on (vähennettävä - lisättävä)
.51	Riitojen selvittäminen keskustelemalla on (vahingollista - hyödyllistä)
.48	Vihan tunteitani on (vähennettävä-lisättävä)
.44	Suuttumuksen aiheuttamaa väkivaltaisuuttani on (vähennettävä-lisättävä)
.41	Tärkeiden tietojen oppiminen on (vahingollista - hyödyllistä)
.38	Turvallisten työtapojen oppiminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.38	Itsensä hillitseminen suuttuneena on (vahingollista – hyödyllistä)
.37	Hyvien tapojen oppiminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)
.37	Ongelmien ratkaisun harjoittelua koulussa on (vähennettävä – lisättävä)
.35	Sodankäynti on (vahingollista – hyödyllistä)
.34	Koulun sääntöjen rikkominen on (epämiellyttävää – miellyttävää)
.33	Työtapojen turvallisuuden opettamista on (vähennettävä – lisättävä)
.33	Toisia loukkaava käyttäytyminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.31	Opiskelutekniikan opettaminen koulussa on (vahingollista – hyödyllistä)
.28	Kirjojen lukeminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)

Toinen faktori (taulukko 4) latautuu väittämistä, jotka käsittelevät liikunnan harrastamista (.59), liikuntatuntien määrää koulussa (.58), moniin harrastuksiin osallistumista (.45) ja mm. tietokoneiden käyttöä (.43) sekä korjailu- ja rakentelutaitojen oppimista (.38). Faktori voidaan siten nimetä harrastamisen ulottuvuudeksi. Faktorin sisältö on yhtenevä kädentyön, liikunta- ja käytännöntaitojen kehittymisen osa-alueen kanssa.

Taulukko 4. Toisen faktorin sisältö kahdeksan faktorin ratkaisussa.

Lataus	Muuttujan sisältö
.59	Liikunnan harrastaminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)
.58	Liikuntatuntien määrää koulussa on (vähennettävä – lisättävä)
.49	Liikunnan harrastaminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.45	Moniin harrastuksiin osallistuminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.44	Tietokoneiden käyttöä on (vähennettävä – lisättävä)
.42	Tietokoneiden käyttäminen oppitunneilla olisi (epämiellyttävää – miellyttävää)
.41	Sanomalehtien lukeminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.38	Korjailu- ja rakentelutaitojen oppiminen on (vahingollista – hyödyllistä)
.19	Kukkien keräämistä maljakkoon on (vähennettävä – lisättävä)

Kolmannelle faktorille latautuu vain kolme väittämää: ”Petolintujen ruokkiminen on (vahingollista – hyödyllistä)” .57, ”alkoholistien auttaminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)” .38 ja ”kiusauksen kohteeksi joutuneiden oppilaiden auttaminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)” .36.

Faktori voidaan siten nimetä auttamisen ulottuvuudeksi. Kokonaispersoonallisuuden osa-alueissa faktori sijoittuu ensimmäisen faktorin kanssa eettisen ja sosiaalisen kehittymisen alueelle.

Neljäs faktori latautuu voimakkaimmin väittämille ”rauhanmielensoiutuksiin osallistuminen on (vahingollista – hyödyllistä)” .64 ja ”rauhanmielensoiutuksia on (vähennettävä – lisättävä)” .60.

Muut väittämät käsittelevät sukupuolten välistä tasa-arvoa (.39), avuliaitten oppilaiden kunnioittamista (.34), rauhaan pyrkimistä (.33), oppilaiden osallistumista koulun päätöksiin (.31), toisten ihmisten kauneuskäsitysten hyväksymistä (.29) ja luonnonkauneuden arvostamista (.23). Kolme viimeistä väittämää saivat lähes yhtä voimakkaita latauksia myös muille faktoreille, joten en anna niille faktorin tulkinnassa kovin suurta painoa. Annoin faktorille nimeksi rauhan ja tasa-arvon ulottuvuus. Faktorin sisältö vastaa parhaiten kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittymisen aluetta.

Viides faktori nimettiin henkilökohtaisen kansainvälisen kontaktin ulottuvuudeksi, koska faktorille latautuivat väittämät

”suomalaisten matkustaminen ulkomaille on (epämiellyttävää – miellyttävää)” -.52,
 ”muodikkaasti pukeutuminen on (epämiellyttävää – miellyttävää) -.51,
 ”ulkomaalaisten kanssa jutteleminen on (epämiellyttävää – miellyttävää) -.46,
 ”turistien vierailu Suomessa on (epämiellyttävää – miellyttävää) -.45 ja ”vieraiden kielten opetteleminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)” -.31.

Tämän faktorin väittämät musiikin kuuntelemisesta oppitunneilla, omasta tulevaisuudesta keskustelemisesta, vanhempien kanssa juttelemisesta ja totta puhuvien oppilaiden arvostamisesta saivat sen verran latauksia myös muille faktoreille, että niille ei annettu kovin paljon painoa faktoria tulkittaessa. Faktorille latautuneista väittämistä havaitaan, että ne mittaavat pääasiassa affektiivista komponenttia epämiellyttävä – miellyttävä. Kyseessä on siis ulottuvuus, joka käsittelee tunteenomaista suhtautumista kansainvälistyvään maailmaan. Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen sopii yhteen tämän faktorin sisällön kanssa. (Taulukko 5.)

Taulukko 5 Viidennen faktorin sisältö kahdeksan faktorin ratkaisussa.

Lataus	Muuttujan sisältö
-.52	Suomalaisten matkustaminen ulkomaille on
-.51	Muodikkaasti pukeutuminen on
-.46	Ulkomaalaisten kanssa jutteleminen on
-.45	Turistien vierailu Suomessa on
-.41	Totta puhuvien oppilaiden arvostaminen on
-.35	Vanhempien kanssa jutteleminen on
-.33	Tärkeiden tietojen oppiminen on
-.32	Omasta tulevaisuudestani keskusteleminen on
-.31	Vieraiden kielten opetteleminen on
-.19	Musiikin kuuntelemista oppitunneilla on

Kuudennelle faktorille latautuvat voimakkaimmin uskontoon liittyvät asiat. Faktorille annettiin nimeksi uskonnollinen ulottuvuus. Suurimman latauksen saivat väittämät ”uskonnon tunneille osallistuminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)” .69, ”uskonnonopetuksen tuntimäärää on (vähennettävä – lisättävä)” .67, ”uskonnon

opettaminen on (vahingollista – hyödyllistä)” .61, ”uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on (epämiellyttävää – miellyttävää)” .57 ja ”uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on (vahingollista – hyödyllistä)” .45. Pienempiä latauksia tällä faktorilla saivat väittämät, jotka käsittelivät taidenäyttelyissä käymistä, kotitöihin osallistumista, kouluun lähtemistä, kodin taideteosten määrää, toisten ihmisten hyväksymistä uskuntoon katsomatta ja koulun tietoaineiden tuntimäärää. Faktorin sisältö vastaa parhaiten uskonnollisen kehittymisen osa-aluetta.

Seitsemäs faktori nimettiin luonto- ja kädentaito –ulottuvuudeksi. Faktorille latautuvat eniten väittämät, jotka liittyvät piirtämiseen ja maalaamiseen, käsityön taitojen opettelemiseen, toimintaan luonnon suojelemiseksi, eläinten ja kasvien tutkimiseen, maalaustekniikoiden opettamiseen koulussa, luonto-ohjelmien katselemiseen ja luonnonsuojelualueiden perustamiseen.

Kokonaispersoonallisuudessa faktorin sisältö vastaa parhaiten elinympäristön- ja luonnonsuojelua.

Taulukko 6. Seitsemännen faktorin sisältö kahdeksan faktorin ratkaisussa.

Lataus	Muuttujan sisältö
.63	Piirtäminen ja maalaaminen on
.43	Käsityön taitojen opetteleminen on
.43	Toiminta luonnon suojelemiseksi on
.42	Eläinten ja kasvien tutkiminen on
.41	Erialaisten maalaustekniikoiden opettamista koulussa on
.39	Luonto-ohjelmien katseleminen on
.38	Luonnonsuojelualueiden perustaminen on
.36	Ongelmien ratkaisun harjoittelu on
.34	Järvien saastumista on
.27	Omasta terveydestäni huolehtiminen on

Kahdeksas faktori saa huomattavimmat lataukset väittämistä, jotka käsittelevät auttamista. Erona kolmanteen faktorin on se, että kolmannen faktorin väittämät mittasivat auttamisen asenteen affektiivista aluetta ja kahdeksannen faktorin väittämät asenteen toiminnallista ja kognitiivista komponenttia. Kahdeksannen faktorin väittämät käsittelevät sellaista auttamista, joihin nuoret eivät itse suoranaisesti voi vaikuttaa: Kirkon osallistuminen hädässä olevien auttamiseksi,

kehitysyhteistyöhön käytettyjen rahojen määrän vähentäminen tai lisääminen, kehitysyhteistyön vahingollisuus tai hyödyllisyys, köyhien ja sairaiden auttaminen, itämaisiin uskontoihin kuuluvien nälkäisten auttaminen ja uskontojen vaikuttaminen ihmisiin. Kolmas faktori puolestaan sisälsi väittämiä petolintujen ruokkimisesta, alkoholistien auttamisesta ja kiusattujen oppilaiden auttamisesta. Kahdeksas faktori nimettiin kansainvälisen humanitaarisen toiminnan ulottuvuudeksi. Sisällöltään faktori vastaa parhaiten kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittymisen osa-alueita. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Kahdeksannen faktorin sisältö kahdeksan faktorin ratkaisussa.

Lataus	Muuttujan sisältö
-.65	Kirkon osallistumista hädässä olevien auttamiseksi on
-.50	Kehitysyhteistyöhön käytettyjä rahoja on
-.49	Kehitysyhteistyö on
-.47	Köyhien ja sairaiden auttamista on
-.44	Avustustempauksiin osallistuminen on
-.41	Itämaisiin uskontoihin kuuluvien nälkäisten auttaminen on
-.39	Uskontojen vaikuttamista ihmisiin on
-.33	Eläinten suojeleminen on

Kokonaispersoonallisuuden osa-alueista tiedollinen kehittyminen sekä esteettinen ja musiikillinen kehittyminen eivät saaneet faktorianalysissa selkeää painotusta jollekin faktorille vaan hajaantuivat usealle eri faktorille. Tiedollisen kehittymisen osalta lienee kyse niin laajasta kokonaisuudesta, ettei se hahmotu faktorianalysissä omaksi ulottuvuudekseen. Oppilaan koulussa saama tietotulva on niin runsas ja laaja-alainen, että oppilas saa tietoa kaikilta elämänalueilta ja siten oppilaan tiedollinen kehittyminen tapahtuu kaikilla kokonaispersoonallisuuden osa-alueilla: Oppilas saa tietoa uskonnosta, taiteista, harrastuksista, liikunnasta, kädentaidoista, sosiaalisen käyttäytymisen normeista ja suosituksista sekä kansainvälisyyteen kuuluvista asioista.

Esteettisen ja musiikillisen kehittymisen osalta lienee kysymys siitä, että molemmat ovat esillä monenlaisissa oppilaan elämäntilanteissa. Musiikkia kuunnellaan vapaa-aikana, opiskellaan koulussa sekä kuullaan erilaisissa juhlissa ja tilaisuuksissa. Samoin on oppilaan esteettisen kehittymisen kanssa. Oppilas kohtaa

joka päivä esteettiseen kehittymiseen kuuluvia asioita varsin erilaisissa tilanteissa: Koulussa on kuvaamataitoa, oppilas saattaa harrastaa maalaamista tai piirtämistä, oppilas kohtaa taidetta kotona ja kodin ulkopuolella ja joka päivä pukeutuessaan oppilas tekee esteettisiä valintoja.

Taulukosta 8 havaitaan kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden eri faktoreille painottuneiden muuttujien määrät. Tiedollinen kehittyminen sekä esteettinen ja musiikillinen kehittyminen hajaantuvat viidelle eri faktorille saamatta selkeää painotusta millekään faktorille.

Taulukko 8. Kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden muuttujien jakaantuminen eri faktoreille kahdeksan faktorin ratkaisussa. Numerot merkitsevät faktorille latautuneiden muuttujien lukumäärää.

Kokonaispersoonallisuuden osa-alue	Faktorin numero							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Elinympäristön- ja luonnonsuojelu		1	1				5	1
Tiedollinen kehittyminen	3	3			2	1	1	
Uskonnollinen kehittyminen			1			6		3
Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen	4		1	3	1			1
Persoonallisuuden eheytyminen	3	1			2	1		
Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen	1			2	2	2	2	
Kädentyön, liikunnan ja käytännöntaitojen kehittyminen	3	4				1	2	
Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen	1			3	3			3

8. Tulokset

8.1 Partio toiminnan vaikutus oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittymiseen

Tutkimuksen ongelmiin saatiin vastaus vertailemalla koe- ja kontrolliryhmien asenteita kokonaispersoonallisuuden eri osa-alueilla. Perusjoukosta suoritettiin faktorointi ja kahdeksan faktorin ratkaisussa faktorit nimettiin seuraavasti:

- Faktori 1: Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus
- Faktori 2: Harrastaminen
- Faktori 3: Auttaminen
- Faktori 4: Rauha ja tasa-arvo
- Faktori 5: Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti
- Faktori 6: Uskonto ja taide
- Faktori 7: Luonto ja kädentaito
- Faktori 8: Kansainvälinen humanitaarinen toiminta

Saaduista faktoreista laskettiin faktoripisteet, joita verrattiin T-testillä faktoreittain koe- ja kontrolliryhmän välillä. Taulukoista 9 ja 10 havaitaan, että tilastollisesti melkein merkitseviä eroja saatiin faktoreilla 5,6 ja 8 eli henkilökohtaisen kansainvälisen kontaktin, uskonnon ja taiteen sekä kansainvälisen humanitaarisen toiminnan faktoreilla. Tulos oli tutkijalle yllättävä, koska teoriataustan perusteella odotin selkeitä eroja koe- ja kontrolliryhmän välillä. Erityisesti Auttaminen– sekä Luonto ja kädentaito –faktori olivat sellaisia alueita, joilla arvelin olevan tilastollisesti erittäin merkitseviä eroja. Tutkijalle tulee mieleen kysymys, onko partio toiminta ajautunut pois näiltä perinteisesti partio toimintaan mielletyiltä alueilta. Toinen vaihtoehto tietysti on, että, tutkimuksen mittari on ollut puutteellinen.

Taulukko 9. T-testi faktoreittain koe- ja kontrolliryhmän välillä.

	Levenes's Test for Equality of Variances				
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
FAC1 1REGR factor Equal variances assumed score 1 for analysis 1 Equal variances not assumed	,179	,673	,-846 ,-847	181 179,264	,399 ,398
FAC2 1REGR factor Equal variances assumed score 2 for analysis 1 Equal variances not assumed	3,258	,073	,-305 ,-310	181 178,111	,760 ,757
FAC3 1REGR factor Equal variances assumed score 3 for analysis 1 Equal variances not assumed	11,457	,001	-1,715 -1,754	181 169,228	,088 ,081
FAC4 1REGR factor Equal variances assumed score 4 for analysis 1 Equal variances not assumed	6,795	,010	-,915 -,935	181 171,602	,361 ,351
FAC5 1REGR factor Equal variances assumed score 5 for analysis 1 Equal variances not assumed	1,303	,255	2,359 2,36	181 178,742	,019 ,019
FAC6 1REGR factor Equal variances assumed score 6 for analysis 1 Equal variances not assumed	3,169	,077	-2,324 -2,343	181 180,963	,021 ,020
FAC7 1REGR factor Equal variances assumed score 7 for analysis 1 Equal variances not assumed	1,781	,184	-1,314 -1,329	181 180,051	,190 ,185
FAC8 1REGR factor Equal variances assumed score 8 for analysis 1 Equal variances not assumed	,627	,430	2,452 2,479	181 180,352	,015 ,014

Taulukko 10. T-testi faktoreittain koe- ja kontrolliryhmän välillä.

Faktori	Faktorin nimi	Sig. (2-tailed)	Merkitsevyys
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus	,399	
Faktori 2	Harrastaminen	,760	
Faktori 3	Auttaminen	,081	
Faktori 4	Rauha ja tasa-arvo	,351	
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	,019	*
Faktori 6	Uskonto ja taide	,021	*
Faktori 7	Luonto ja kädentaito	,190	
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta	,015	*

Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti –faktorin tilastollinen merkitsevyys voidaan selittää partiotoimintaan olennaisesti kuuluvan kansainvälisen toiminnan avulla. Partiossa kansainvälistä yhteistyötä pidetään yllä mm. kirjeenvaihdolla eri maiden lippukuntiin sekä kansainvälisillä leireillä. Tällainen toiminta lienee runsaampaa partiossa kuin peruskoulussa. Lisäksi peruspartio-ohjelmaan kuuluu olennaisena osana erilaisuuden hyväksyminen ja tasa-arvo. Samoilla perusteluilla voidaan selittää myös kansainvälinen humanitaarinen toiminta –faktori. Uskonto ja taide –faktoria voidaan selittää ainakin perhetaustalla, sillä partiolaisten perheissä seurakunnan toimintaan osallistuminen oli selvästi aktiivisempaa kuin kontrolliryhmällä. Lisäksi yli puolella tutkimukseen osallistuneista partiolippukunnista oli taustayhteisönä seurakunta.

8.2 Riippumattomien muuttujien vaikutus

8.2.1 Sukupuoli

Sukupuolen vaikutusta verrattiin faktoreittain T-testillä. Taulukosta 11 havaitaan, että sukupuolten välinen ero oli erittäin merkitsevä ensimmäisellä, toisella, kolmannella, viidennellä ja kuudennella faktorilla. Seitsemännellä faktorilla ero oli merkitsevä ja kahdeksannella faktorilla melkein merkitsevä.

Taulukko 11. T-testi faktoreittain sukupuolten välillä.

Faktori	Faktorin nimi	Sig. (2-tailed)	Merkitsevyys
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus	,000	***
Faktori 2	Harrastaminen	,000	***
Faktori 3	Auttaminen	,001	***
Faktori 4	Rauha ja tasa-arvo	,097	
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	,000	***
Faktori 6	Uskonto ja taide	,000	***
Faktori 7	Luonto ja kädentaito	,004	**
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta	,041	*

8.2.2 Kotipaikka ja koulutodistuksen keskiarvo

Kotipaikalla ei ollut juuri ollenkaan vaikutusta tutkimuksen tuloksiin. Vain viidennellä faktorilla oli tilastollisesti melkein merkitsevä eroavaisuus (,035) kotipaikan suhteen. Sen sijaan koulutodistuksen keskiarvolla oli tilastollisesti erittäin merkitsevä eroavaisuus faktoreilla kolme ja viisi, tilastollisesti merkitsevä eroavaisuus faktorilla yksi ja tilastollisesti melkein merkitsevä eroavaisuus faktoreilla neljä, seitsemän ja kahdeksan. Tämä osoittaa, että vaikka partiotoiminta ei tämän tutkimuksen mukaan juurikaan edistä peruskoulun kasvatustavoitteiden saavuttamista, on peruskoulukasvatuksella kuitenkin tärkeä vaikutus oppilaiden asenteisiin. Hyvän koulutodistuksen saaneet oppilaat ovat todennäköisesti asennoituneet enemmän peruskoulun kasvatustavoitteiden suuntaisesti kuin huonon koulutodistuksen saaneet. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Vastaajien kotipaikan ja koulutodistuksen keskiarvon vaikutus tuloksiin.

Faktori	Faktorin nimi	Kotipaikka Sig.	Koulutodistuksen keskiarvo Sig. (2-tailed)
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus	,315	,010**
Faktori 2	Harrastaminen	,588	,347
Faktori 3	Auttaminen	,876	,000***
Faktori 4	Rauha ja tasa-arvo	,179	,035*
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	,035 *	,000***
Faktori 6	Uskonto ja taide	,395	,059
Faktori 7	Luonto ja kädentaito	,795	,049*
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta	,383	,046*

8.2.3 Vanhempien ammatti ja osallistuminen seurakunnan toimintaan

Isän ja äidin ammateilla ei ollut tilastollista merkitsevyyttä tutkimuksen tuloksiin. Lähimmäs tilastollisesti merkitsevää arvoa päästiin auttamisen faktorilla, mutta tämänkin faktorin tulos voidaan selittää satunnaisvaihtelulla. Vastaajien perheiden osallistuminen seurakunnan toimintaan korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi faktorilla 6 ja tilastollisesti merkein merkitsevästi faktorilla kahdeksan. Perheen osallistuminen seurakunnan toimintaan vaikutti siis oppilaiden uskonnollisiin ja kansainvälisen humanitaarisen toiminnan asenteisiin. Tämän perusteella voidaan tulkita, että kotikasvatuksella on merkittävä asema oppilaiden asenteiden muokkaajana. Perheen osallistuminen seurakunnan toimintaan vaikuttaa luonnollisesti oppilaiden arvoihin ja asenteisiin ja uskonnollinen sanoma toisen huomioimisesta ja heikompien auttamisesta vaikuttaa varmasti osaltaan myös kansainvälisen humanitaarisen toiminnan asenteisiin. (Taulukko 13.)

Taulukko 13. Miten vastaajien vanhempien ammatti ja perheiden osallistuminen seurakunnan toimintaan vaikuttaa tuloksiin.

Faktori	Faktorin nimi	Isän ammatti Sig.	Äidin ammatti Sig. (2-tailed)	Osallistuminen srk-toimintaan sig. (2-tailed)
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus	,947	,992	,115
Faktori 2	Harrastaminen	,466	,844	,096
Faktori 3	Auttaminen	,135	,196	,660
Faktori 4	Rauha ja tasa-arvo	,775	,889	,433
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	,176	,587	,398
Faktori 6	Uskonto ja taide	,524	,399	,000 ***
Faktori 7	Luonto ja kädentaito	,573	,414	,448
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta	,927	,670	,002 **

9 Uusi kysely

Koska ensimmäinen kysely suoritettiin jo vuonna 1986, varmistin tulosten pätevyuden suorittamalla uuden kyselyn 24:n keskeisen kysymyksen osalta keväällä 2014. Kyselyyn valitsin kaksi kysymystä jokaiselta kokonaispersoonallisuuden osa-alueelta. Vastaajia kyselyssä oli yhteensä 26 kuudennen luokan oppilasta. Vertasin vuosien 1986 ja 2014 aineistoja toisiinsa Mann-Whitneyn U-testillä, koska aineisto ei Kolmogorov-Smirnovin testin (taulukko 14) mukaan noudattanut normaalijakaumaa. Testin tulokset osoittivat, että aineistot poikkeavat muutaman kysymyksen osalta jonkin verran toisistaan. Tilastollisesti erittäin merkitsevä poikkeama on kysymyksen 97 osalta (rauhan pyrkimistä on lisättävä-vähennettävä). Nykyinen maailmantilanne on erilainen kuin vuonna 1986, joten on ymmärrettävää, että rauhan tavoittelussa on tapahtunut muutoksia. Tilastollisesti merkitsevä ero on kysymyksen 38 kohdalla (käsityön taitojen opetteleminen miellyttävää-epämiellyttävää). Tilastollisesti melkein merkitsevä ero toteutuu kysymysten 24 (kouluun lähteminen miellyttävää-epämiellyttävää), 57 (sodankäynti hyödyllistä-

vahingollista) ja 84 (järvien saastumista vähennettävä-lisättävä). Enimmäkseen eri vuosien aineistot eivät poikkea toisistaan (taulukko 15), joten tämän tutkimuksen vuonna 1986 kerättyä aineistoa voidaan edelleen pitää pätevänä, tosin pienin varauksin.

Taulukko 14. Aineiston normaalijakauman testaaminen (n=253)

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test												
	X24	x27	x30	x37	x38	x43	x47	x51	x53	x55	x57	x58
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test												
	x61	x68	x70	x73	x77	x84	x88	x91	x3	x94	x97	x98
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

Taulukko 15. Vuosien 1986 ja 2014 aineistojen tilastollisen merkitsevyyden testaaminen Mann-Whitney U-testillä.

Mann-Whitney U-test												
	X24	x27	x30	x37	x38	x43	x47	x51	x53	x55	x57	x58
Asymp. Sig. (2-tailed)	,033	,071	,438	,369	,012	,596	,490	,713	,327	,468	,020	,616
merkitsevyys	*				**						*	

Mann-Whitney U-test												
	x61	x68	x70	x73	x77	x84	x88	x91	x3	x94	x97	x98
Asymp. Sig. (2-tailed)	,697	,460	,406	,977	954	,023	,066	,402	,383	,115	,001	,126
merkitsevyys						*					***	

10 Pohdintaa

Koe- ja kontrolliryhmän välillä ei ollut sellaista tilastollista merkitsevyyttä kuin teoriataustan perusteella hypoteeseja laatiessani odotin. Käytännön partiotyötä tehneenä ja nähneenä herää itselleni ajatus, että ehkä partiotoiminnassa ei kuitenkaan toteudu partiokasvatuksen perimmäinen päämäärä ainakaan tutkimuksessa mukana olleiden vartioikäisten osalta. Syynä tähän on mielestäni vartionjohtajien nuoruus ja vähäinen koulutus verrattuna peruskoulun luokanopettajiin. Voiko muutaman viikonlopun koulutus antaa saman kasvatuksellisen näkemyksen ja osaamisen kuin monivuotinen opettajan koulutus? Vartiotoiminnan yksi heikkous lieneekin siinä, että hyvästä peruspartio-ohjelmasta huolimatta ohjelman toteutuminen jää vartioikäisillä

vuoden pari itseään vanhemman vartionjohtajan vastuulle. Mielenkiintoista olisikin jatkaa tutkimusta siten, että selvitetäisiin sitä, miten peruspartio-ohjelma ja partiokasvatus oikeasti toteutuvat ja millaisen kasvatuskäsittelyn partiolaiset lopulta saavat. Ei riitä, että asiat ovat paperilla, vaan olennaista on se, mitä partiotoiminnassa todella tapahtuu.

Sukupuolten välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja lähes kaikilla faktoreilla. Olennaista sukupuolten välisissä eroissa lienee peruskoulun ulkopuolisten kasvatustekijöiden vaikutus. Näistä tärkeimpiä on kotikasvatuksen merkitys, mutta todennäköisesti myös kulttuuriperintö ja kaveripiiri vaikuttavat suuresti nuoren asenteisiin. Tämä osoittaa, että peruskoulukasvatuksen lisäksi - tai siitä huolimatta - muillakin kasvatustekijöillä on huomattava vaikutus nuoren asenteisiin. Herääkin kysymys, pitäisikö koululaitoksen suunnata enemmän voimavaroja yhteistyöhön vanhempien kanssa, jotta toivottu kasvatusvaikutus saataisiin aikaan. Muutama tunti partiotoimintaa viikossa muutti varsin vähän oppilaiden asenteita, mutta samansuuntainen peruskoulun ja vanhempien kasvatusvaikutus voisi tuoda huomattavasti parempia tuloksia. Olisikin mielenkiintoista toteuttaa vanhemmille kasvatusasioita käsittelevä luentosarja, jonka jälkeen sopivan ajan jälkeen tutkittaisiin luennolle osallistuneiden sekä vanhempien että heidän lastensa asenteita ja niiden muuttumista alkumittauksen jälkeen.

Alkuperäinen kyselylomake sisälsi myös osion, jossa vastaajia pyydettiin kertomaan, miten usein he keskustelevat vanhempiensa kanssa kokonaispersoonallisuuden osa-alueisiin liittyvissä asioissa. Kuten tämän luvun alussa todettiin, rajattiin kotikasvatuksen vaikutus resurssipulan vuoksi pois tästä tutkimuksesta. On kuitenkin ilmeistä, että kotikasvatus vaikuttaa suuresti nuorten asenteisiin, joten mahdollista jatkoa varten ja oman mielenkiinnon vuoksi kyseisestä osiosta mitattiin korrelaatiot faktoreiden ja vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen välillä. Vastauksia pyydettiin viisiluokkaisella asteikolla välillä ”ei ollenkaan” – ”lähes päivittäin” seuraavilla kysymyksillä:

X12: Uskonnolliset asiat

X13: Sotaan, rauhaan, ulkomaalaisiin liittyvät asiat

X14: Käsitöihin, työntekoon, liikuntaan ja terveyteen liittyvät asiat

X15: Ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvät asiat

X16: Tiedon hankkimiseen ja koulun tietoaineisiin liittyvät asiat

X17: Hyviin tapoihin, auttamiseen, totuuteen ja vastuuntuntoon liittyvät asiat

X18: Vapaa-aikaan, harrastuksiin ja itsensä hyväksymiseen liittyvät asiat

X19: Musiikkiin, kuvaamataitoon, kauneuteen ja taiteisiin liittyvät asiat

Korrelaatioita tutkittiin sekä kaikkien vastaajien osalta että ristiintaulukoiden koe- ja kontrolliryhmän välillä. Ristiintaulukointi ei tuottanut järkeviä tuloksia, koska mittarin tällä osiolla oli liian monta luokkaa. Kaikki luokat eivät saaneet tarpeeksi osumia, jotta tilastollinen päättely olisi ollut mahdollista tai mielekästä.

Kaikkien vastaajien osalta faktori 1 korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymyksiin x16 ja x17, merkitsevästi kysymykseen x14 ja melkein merkitsevästi kysymyksiin x13, x15 ja x18. Toinen faktori ei korreloinut tilastollisesti merkitsevästi minkään kysymyksen kanssa. Kolmas faktori korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymykseen x16, merkitsevästi kysymykseen x15 ja melkein merkitsevästi kysymykseen x17. Neljäs faktori korreloi tilastollisesti melkein merkitsevästi kysymykseen x18. Viides faktori korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymyksiin x14, x16, x18 ja x19, merkitsevästi kysymykseen x17 ja melkein merkitsevästi kysymyksiin x13 ja x15. Kuudes faktori korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymyksiin x12, x13, x14, x17 ja x19, merkitsevästi kysymyksiin x15 ja x18 sekä melkein merkitsevästi kysymykseen x16. Seitsemäs faktori korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymykseen x15 sekä merkitsevästi kysymyksiin x16 ja x17. Kahdeksas faktori korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi kysymyksiin x17 ja x18, merkitsevästi kysymykseen x16 ja melkein merkitsevästi kysymyksiin x13, x14 ja x15. (Taulukko 14.)

Koska faktorit korreloivat näin voimakkaasti tämän osion kanssa, on mielenkiintoista tarkastella tuloksia hiukan lähemmin. Taulukossa 15 olen liittänyt faktoreiden nimet ja kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden nimet ja jättänyt vain tilastollisen merkitsevyyden näkyviin taulukon selkeyttämiseksi. Taulukosta havaitaan, että keskustelu vanhempien kanssa uskonnollisista asioista korreloi tilastollisesti erittäin merkitsevästi uskonto ja taide –faktorin kanssa. Kansainvälisistä asioista sekä käsitöihin, työntekoon, liikuntaan ja terveyteen liittyvistä asioista keskusteleminen

korreloi voimakkaasti eettisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen, henkilökohtaisen kansainvälisen kontaktin, uskonnon ja taiteen sekä kansainvälisen humanitaarisen toiminnan faktorilla.

Taulukko 16. Korrelaatiot faktoreittain suhteessa vastaajien keskustelutiheyteen vanhempiensa kanssa kokonaispersoonallisuuden eri osa-alueisiin liittyvissä asioissa

Faktori	Sig. (2-tailed)							
	x12	x13	x14	x15	x16	x17	x18	x19
1	,187	,039 *	,002 **	,020 *	,001 ***	,000 ***	,035 *	,425
2	,771	,470	,609	,886	,170	,537	,096	,157
3	,127	,193	,380	,002 **	,000 ***	,037 *	,284	,518
4	,930	,117	,078	,064	,491	,126	,022 *	,064
5	,133	,030 *	,001 ***	,019 *	,000 ***	,003 **	,001 ***	,000 ***
6	,000 ***	,000 ***	,000 ***	,004 **	,031 *	,000 ***	,006 **	,000 ***
7	,438	,093	,072	,000 ***	,008 **	,003 **	,333	,150
8	,430	,016 *	,036 *	,012 *	,003 **	,000 ***	,000 ***	,096

Ympäristön ja luonnonsuojeluun liittyvistä asioista keskusteleminen korreloi tilastollisesti merkitsevästi edellisten lisäksi myös auttamisen sekä luonto- ja kädäntaito –faktorilla. Samoilla faktoreilla korreloivat voimakkaasti myös tiedon hankkimiseen ja koulun tietoaineisiin liittyvistä asioista sekä hyviin tapoihin, auttamiseen, totuuteen ja vastuuntuntoon liittyvistä asioista keskusteleminen. Persoonallisuuden eheytymiseen liittyvistä asioista keskusteleminen korreloi huomattavasti eettisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen, rauhan ja tasa-arvon, henkilökohtaisen kansainvälisen kontaktin, uskonnon ja taiteen sekä kansainvälisen humanitaarisen toiminnan faktorilla. Kaiken kaikkiaan taulukosta havaitaan, että keskustelu vanhempien kanssa korreloi tilastollisesti vähintään melkein merkitsevästi yli 50%:ssa tapauksista. Tästä voidaan päätellä, että ensinnäkin nuoret keskustelevat paljon vanhempiensa kanssa ja keskustelut ovat monipuolisia aiheiltaan. Toiseksi keskustelut yhdestäkin aiheesta korreloivat monien faktoreiden kanssa, joten

todennäköistä on, että nuoret kokevat vanhempien vaikutuksen tärkeänä omassa elämässään monella elämänsä osa-alueella, mikä toki on luonnollista.

Tämän tutkimuksen osalta tärkeä havainto tästä osiosta on, että peruskoulukasvatuksen kannalta hyödyllisempää olisi ollut tutkia vanhempien asenteita ja niiden vaikutusta oppilaiden asenteisiin. Jos pyritään saavuttamaan peruskoulun kasvatustavoitteet mahdollisimman hyvin, pitää panostaa niihin kasvatustekijöihin, jotka ajallisesti ja määrällisesti vaikuttavat eniten nuorten elämään. Näitä kasvatustekijöitä ovat peruskoulukasvatus ja kotikasvatus.

Lopuksi totean, että vaikuttipa partiotoiminta peruskoulun kasvatustavoitteiden saavuttamiseen tai ei, ei sillä partioliikkeen näkökulmasta ole suurta merkitystä. Partiojärjestö on luotu partiotoimintaa eikä peruskoulua varten ja se on jo sinänsä itseisarvo. Partiojärjestö tarjoaa joka tapauksessa mielenkiintoista, elämyksellistä ja kehittävää harrastustoimintaa, joka vaikuttaa positiivisesti lasten ja nuorten elämään. Olisi toki ollut mukava todeta, että nämä kaksi myönteisesti nuorten elämään vaikuttavaa instituutiota tukevat toistensa tavoitteiden saavuttamista, mutta joka tapauksessa on hyvä, että molemmat ovat olemassa. Samoin on hyvä, että on paljon muitakin varhaisnuorisjärjestöjä, jotka tarjoavat nuorille mielekästä ja kasvatuksellista toimintaa. Toivotaan että nuoret jaksavat opiskella ja harrastaa, jotta yhteiskuntamme saa jatkossakin kyvykkäitä ja toimeliaita jäseniä.

Taulukko 17 . Faktoreiden korrelaatioiden tilastollinen merkitsevyys kokonaispersoonallisuuden osa-alueiden kanssa.

	Faktori	Uskonto (x12)	Kansainvälisyys (x13)	Kädentyö ym.(x14)	Ympäristön suojele (x15)
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus		*	**	*
Faktori 2	Harrastaminen				
Faktori 3	Auttaminen				**
Faktori 4	Rauha ja tasa- arvo				
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti		*	***	*
Faktori 6	Uskonto ja taide	***	***	***	**
Faktori 7	Luonto ja kädentaito				***
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta		*	*	*

	Faktori	Tiedollinen kehittyminen (x16)	Eettisyys sosiaalisuus (x17)	Persoonaalinen eheytyminen (x18)	Esteettisyys musiikillisuus (x19)
Faktori 1	Eettinen ja sosiaalinen vuorovaikutus	***	***	*	
Faktori 2	Harrastaminen				
Faktori 3	Auttaminen	***	*		
Faktori 4	Rauha ja tasa-arvo			*	
Faktori 5	Henkilökohtainen kansainvälinen kontakti	***	**	***	***
Faktori 6	Uskonto ja taide	*	***	**	***
Faktori 7	Luonto ja kädentaito	**	**		
Faktori 8	Kansainvälinen humanitaarinen toiminta	**	***	***	

LÄHTEET

- Aho, S. 1985. Lasten moraalinen kehitys Piagetin ja Kohlbergin teorian mukaan. Esitutkimus. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A, n:o 106.
- Aho, S. 1993. Oppilaiden moraalikehitystason, minäkäsityksen, sosiaalisen aseman ja kouluasenteiden muuttuminen peruskoulun ala-asteella. Seurantatutkimuksen loppuraportti. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A, n:o 167.
- Aulio, O. 1987. Partiolaisen kirja. Jyväskylä: Gummerus.
- Baden-Powell, R. 1908. Scouting for Boys. A Handbook for Instruction in Good Citizenchip. The Original 1908 Edition. E-kirja.
<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzM3OTIxMI9fQU41?sid=724e74de-31c7-4de2-ac93-bc7c80ec088f@sessionmgr113&vid=7&format=EB&rid=1>. Tulostettu 10.6.2014.
- Baden-Powell, R. 1908. Scouting for Boys. Englanninkielisestä alkuteoksesta suomennanut P. Koho (1993). Juva: WSOY
- Block, N. 2009. A Well Where Others may Drink: 100 Years of Scouting History. Teoksessa N. Block & T. Proctor (edit.) 2009. Scouting Frontiers Youth and the Scout Movement's First Century. Cambridge Scholars Publishing, 2-12.
- Boehmer, E. 2004. Introduction. Teoksessa R. Boden-Powell. Scouting for Boys. A Handbook for Instruction in Good Citizenchip. The Original 1908 Edition. E-kirja.
<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzM3OTIxMI9fQU41?sid=724e74de-31c7-4de2-ac93-bc7c80ec088f@sessionmgr113&vid=7&format=EB&rid=1>. Tulostettu 10.6.2014, 11-39.
- Carlberg, P., Gustafsson, R., Löthner, H., Mårtenson, R., Pekonen, P., Slätis T. & Stenius, J. (toim.) 2000. Scouting i Grankulla 90 år. Helsinki. Grankulla Scoutkår r.f.
- Collan, A. 1935 (vuosiluku on kirjoittajan arvio, lähteessä ei ole merkintää vuodesta). Girl Scouting in Suomi-Finland. Until the year 1935. Helsinki. Raittiuskansan Kirjapaino Oy.

- Hakonen, N. 2003. Partiojohtajan käsikirja. Mahdollisuuksia ja vihjeitä. Hämeenlinna. Oy Partio Scout Ab.
- Heinonen, K. & Mäkinen, M. 1991. Guiding and Scouting in Finland. Orivesi. Oriveden Sanomalehti Oy.
- Hirsjärvi, S. 1975. Arvot ja arvojen konsistenssi kasvatustavoitteiden määräytymisen lähtökohdista. University of Jyväskylä. Department of education. Research reports n:o 47. Kasvatustieteen lisensiaattitutkielma.
- Hirsjärvi, S. (toim.) 1982. Kasvatustieteen käsitteistö. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, S. (toim.) 1983. Kasvatustieteen käsitteistö. Keuruu: Otava.
- Hoffman, M. 2000. Empathy and Moral Development. Implications for Caring and Justice. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jakobson, S. 1985. British and american scouting and guiding terminology. Stockholm: Liber Tryck AB
- Karvonen, J. 1970. Opettajien asenteet, odotukset ja oppimistulokset jatkokoulutuksessa I. Teoreettinen kehys. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos: nro 63.
- Kay, W. 1970. Moral development. Lontoo: George Allen and Unwin Ltd.
- Kohlberg, L. 1984. The philosophy of moral development. The nature and validity of moral stages. Essays on moral development, volyme II. San Francisco: Harper & Row Publishers.
- Komiteanmietintö 1970: A4. Peruskoulun opetussuunnitelmakomitean mietintö I. Opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- MacLeod, D. 2009. Original Intent: Establishing the Creed and Control of Boy Scouting in the United States. Teoksessa N. Block & T. Proctor (edit.) 2009. Scouting Frontiers Youth and the Scout Movement's First Century. Cambridge Scholars Publishing, 13-27.
- Mechling, J. 2001. On my honor: Boy Scouts and the making of American youth. Chicago; London: University of Chicago Press. E-kirja. <http://site.ebrary.com.ezproxy.jyu.fi/lib/jyvaskyla/docDetail.action?docID=10383912>, tulostettu 14.6.2014.
- Nieminen, J. 1991. Partiojärjestön avain kysymykset jatkuvien muutosten Suomessa. Teoksessa M. Tammisto & J. Nieminen. 1991. Partioista eväitä, elämänhallintaan -90-luvullakin? Partiosäätiö – Scoutstiftelsen r.s. Jyväskylä: Gummerus, 16-27.

- Nieminen, J. 1991. Partiokasvatuksen perusteista. Teoksessa M. Tammisto & J. Nieminen. 1991. Partiosta eväitä, elämänhallintaan -90-luvullakin? Partiosäätiö – Scoutstiftelsen r.s. Jyväskylä: Gummerus, 28-35.
- Niilo-Rämä, A. (toim.) 2010. Partiojohtajan käsikirja. Keuruu. Oy Partio Scout Ab.
- Parsons, T. 2004. Race, resistance, and the Boy Scout movement in British Colonial Africa. Athens, Ohio: Ohio University Press. E-kirja.
<http://site.ebrary.com.ezproxy.jyu.fi/lib/jyvaskyla/docDetail.action?docID=10091938>, tulostettu 14.6.2014.
- Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet. 1985. Helsinki: Opetushallitus.
- Pitkänen, J. 2005. Meripartiointi alkoi Suomessa 2010. Teoksessa J. Pitkänen (toim.) Liljalippu merellä. Meripartiotoimintaa Suomessa vuodesta 1910. ”Seglande scouter” Sjöscoutverksamhet i Finland från år 1910. Kaarina: Kaarinan tasopaino, 7-28.
- Proctor, T. 2009. Introduction. Building an Empire of Youth: Scout and Guide History in Perspective. Teoksessa N. Block & T. Proctor (edit.) 2009. Scouting Frontiers Youth and the Scout Movement’s First Century. Cambridge Scholars Publishing, 26-39.
- Proctor, T. 2009. Scouting for Girls: A Century of Girl Guides and Girl Scouts. Santa Barbara, California: Praeger. E-kirja.
<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmxIYmtfXzMxODk1N19fQU41?sid=7e6f513f-ae6f-43ee-a06e-7b3f379f13a5@sessionmgr4002&vid=5&format=EB&rid=2>, tulostettu 14.6.2014.
- Suomen Partiolaiset. 2013. Puhelinkeskustelu jäsenrekisterin kanssa.
- Suomen Partiolaiset. 1977. Peruskirja.
- Tolin, V. 1987. 80 vuotta partiointia 1907-1987. Helsinki: Partiokirja Oy.
- Vesikansa, O. 1960. Suomen Partiliike 1910-1960. Porvoo: WSOY.

Liite 1

Asenneosiot

Asenneosiot on tässä järjestetty kokonaispersoonallisuuden eri osa-alueisiin.

Kysymyslomake sisältää omat lohkot kullekin asennekomponentille.

Asennekomponentit on mainittu kunkin kysymyksen edessä lyhentein aff.

(affektiivinen komponentti), kogn. (kognitiivinen komponentti) ja toim.

(toiminnallinen komponentti).

1. Elinympäristön- ja luonnonsuojelu

- 1.1. aff. Eläinten ja kasvien tutkiminen on
- 1.2. aff. Toiminta luonnon suojelemiseksi on
- 1.3. aff. Luonto-ohjelmien katseleminen on
- 1.4. aff. Luonnonsuojelualueiden perustaminen on
- 1.5. kogn. Puitten kaataminen on
- 1.6. kogn. Petolintujen ruokkiminen on
- 1.7. kogn. Eläinten suojeleminen on
- 1.8. toim. Luonnonvarojen käyttöä on
- 1.9. toim. Järvien saastumista on
- 1.10. toim. Kukkien keräämistä maljakkoon on

2. Tiedollinen kehittyminen

- 2.1. aff. Vieraiden kielten opetteleminen on
- 2.2. aff. Tärkeiden tietojen oppiminen on
- 2.3. aff. Ongelmien ratkaisun harjoittelu on
- 2.4. aff. Tietokoneiden käyttäminen oppitunneilla olisi
- 2.5. kogn. Sanomalehtien lukeminen on
- 2.6. kogn. Opiskelutekniikan opettaminen koulussa on
- 2.7. kogn. Tärkeiden tietojen oppiminen on
- 2.8. toim. Ongelmien ratkaisun harjoittelua koulussa on
- 2.9. toim. Koulun tietoaineiden tuntimäärää on
- 2.10. toim. Tietokoneiden käyttöä on

3. Uskonnollinen kehittyminen

- 3.1. aff. Uskonnon tunneille osallistuminen on
- 3.2. aff. Kiusauksen kohteeksi joutuneiden oppilaiden auttaminen on
- 3.3. aff. Itämaisiin uskontoihin kuuluvien nälkäisten auttaminen on
- 3.4. aff. Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
- 3.5. kogn. Toisten ihmisten hyväksyminen uskontoon katsomatta on
- 3.6. kogn. Uskonnon opettaminen on
- 3.7. kogn. Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
- 3.8. toim. Kirkon osallistumista hädässäolevien auttamiseksi on

- 3.9. toim. Uskonnonopetuksen tuntimäärää on
- 3.10. toim. Uskontojen vaikuttamista ihmisiin on

4. Eettinen ja sosiaalinen kehittyminen

- 4.1. aff. Koulun sääntöjen rikkominen on
- 4.2. aff. Hyvien tapojen oppiminen on
- 4.3. aff. Alkoholistien auttaminen on
- 4.4. aff. Oppilaiden osallistuminen koulun päätöksiin on
- 4.5. kogn. Totta puhuvien oppilaiden arvostaminen on
- 4.6. kogn. Riitojen selvittäminen keskustelemalla on
- 4.7. kogn. Toisia loukkaava käyttäytyminen on
- 4.8. toim. Sukupuolten välistä tasa-arvoa on
- 4.9. toim. Köyhien ja sairaiden auttamista on
- 4.10. toim. Avuliaitten oppilaiden kunnioittamista on

5. Persoonallisuuden eheytyminen

- 5.1. aff. Omasta tulevaisuudestani keskusteleminen on
- 5.2. aff. Vanhempieni kanssa jutteleminen on
- 5.3. aff. Itseni hyväksyminen ja kunnioittaminen on
- 5.4. aff. Kouluun lähteminen on
- 5.5. kogn. Moniin harrastuksiin osallistuminen on
- 5.6. kogn. Itsensä hillitseminen suuttuneena on
- 5.7. kogn. Omien taitojen epäileminen on
- 5.8. toim. Harrastuksiani on
- 5.9. toim. Vihan tunteitani on
- 5.10. toim. Suuttumuksen aiheuttamaa väkivaltaisuuttani on

6. Esteettinen ja musiikillinen kehittyminen

- 6.1. aff. Piirtäminen ja maalaaminen on
- 6.2. aff. Kirjojen lukeminen on
- 6.3. aff. Taidenäyttelyissä käyminen on
- 6.4. aff. Muodikkaasti pukeutuminen on
- 6.5. kogn. Kauneusarvojen huomioiminen päätöksiä tehtäessä on
- 6.6. kogn. Luonnonkauneuden arvostaminen on
- 6.7. kogn. Toisten ihmisten kauneuskäsityksien hyväksyminen on
- 6.8. toim. Musiikin kuuntelemista oppitunneilla on
- 6.9. toim. Erilaisten maalaustekniikoiden opettamista koulussa on
- 6.10. toim. Kotini taideteosten määrää olisi

7. Kädentyön, liikunta- ja käytännön taitojen kehittyminen

- 7.1. aff. Käsityön taitojen opetteleminen on
- 7.2. aff. Liikunnan harrastaminen on
- 7.3. aff. Omasta terveydestäni huolehtiminen on
- 7.4. aff. Kotitöihin osallistuminen on
- 7.5. kogn. Liikunnan harrastaminen on
- 7.6. kogn. Turvallisten työtapojen oppiminen on

- 7.7. kogn. Korjailu- ja rakentelutaitojen oppiminen on
 7.8. toim. Työtapojen turvallisuuden opettamista on
 7.9. toim. Kotitöihin osallistumistani on
 7.10. toim. Liikuntatuntien määrää koulussa on

8. Kansainvälisyyskasvatuksellisten asenteiden kehittyminen

- 8.1. aff. Avustustempauksiin osallistuminen on
 8.2. aff. Ulkomaalaisten kanssa jutteleminen on
 8.3. aff. Turistien vierailu Suomessa on
 8.4. aff. Suomalaisen matkustaminen ulkomaille on
 8.5. kogn. Sodankäynti on
 8.6. kogn. Rauhanmielensoitukseen osallistuminen on
 8.7. kogn. Kehitysyhteistyö on
 8.8. toim. Rauhanmielensoituksia on
 8.9. toim. Kehitysyhteistyöhön käytettyjä rahoja on
 8.10. toim. Rauhaan pyrkimistä on

Liite 2. Asenneväittämien jakautuminen kahdeksan faktorin ratkaisussa.

A = FAKTORI

B = MUUTTUVAN LATAUS

C = ASENTEEN KOMPONENTTI

D = KOKONAISPERSONALLISUUDEN OSA-ALUE (LYHENTEIDEN SELVENNYS TAULUKKO)

E = ASENNEVÄITTÄMÄ

A	B	C	D	E
1	.525	toiminnallinen	kä&liik&käyt	Kotitöihin osallistumistani on
1	.510	kognitiivinen	eet&sos keh	Riitojen selvittäminen keskustelemalla on
1	.481	toiminnallinen	pers eheyt	Vihan tunteitani on
1	.437	toiminnallinen	pers eheyt	Suuttumuksen aiheuttamaa väkivaltaisuuksiani on
1	.407	kognitiivinen	tied keh	Tärkeiden tietojen oppiminen on
1	.384	kognitiivinen	kä&liik&käyt	Turvallisten työtapojen oppiminen on
1	.376	kognitiivinen	pers eheyt	Itsensä hillitseminen suuttuneena on
1	.373	affektiivinen	eet&sos keh	Hyvien tapojen oppiminen on
1	.368	toiminnallinen	tied keh	Ongelmien ratkaisun harjoittelua koulussa on
1	.351	kognitiivinen	kans.väl.kas	Sodankäynti on
1	.342	affektiivinen	eet&sos keh	Koulun sääntöjen rikkominen on
1	.333	toiminnallinen	kä&liik&käyt	Työtapojen turvallisuuden opettamista on

1	.325	kognitiivinen	eet&sos keh	Toisia loukkaava käyttäytyminen on
1	.305	kognitiivinen	tied keh	Opiskelutekniikan opettaminen koulussa on
1	.284	affektiivinen	est&mus keh	Kirjojen lukeminen on
2	.588	affektiivinen	kä&liik&käyt	Liikunnan harrastaminen on
2	.575	toiminnallinen	kä&liik&käyt	Liikuntatuntien määrää koulussa on
2	.489	kognitiivinen	kä&liik&käyt	Liikunnan harrastaminen on
2	.453	kognitiivinen	pers eheyt	Moniin harrastuksiin osallistuminen on
2	.437	toiminnallinen	tied keh	Tietokoneiden käyttöä on
2	.416	affektiivinen	tied keh	Tietokoneiden käyttäminen oppitunneilla olisi
2	.413	kognitiivinen	tied keh	Sanomalehtien lukeminen on
2	.378	kognitiivinen	kä&liik&käyt	Korjailu- ja rakentelutaitojen oppiminen on
2	-.191	toiminnallinen	elinymp	Kukkien keräämistä maljakkoon on
3	.565	kognitiivinen	elinymp	Petolintujen ruokkiminen on
3	.383	affektiivinen	eet&sos keh	Alkoholistien auttaminen on
3	.364	affektiivinen	usk keh	Kiusauksen kohteeksi joutuneiden oppilaiden auttaminen
4	.640	kognitiivinen	kans.väl.kas	Rauhanmielenosoitukseen osallistuminen on
4	.597	toiminnallinen	kans.väl.kas	Rauhanmielenosoituksia on
4	.368	toiminnallinen	eet&sos keh	Sukupuolten välistä tasa-arvoa on
4	.340	toiminnallinen	eet&sos keh	Avuliaitten oppilaiden kunnioittamista on
4	.334	toiminnallinen	kans.väl.kas	Rauhaan pyrkimistä on
4	.309	affektiivinen	eet&sos keh	Oppilaiden osallistuminen koulun päätöksiin on
4	.286	kognitiivinen	est&mus keh	Toisten ihmisten kauneuskäsityksien hyväksyminen on
4	.234	kognitiivinen	est&mus keh	Luonnonkauneuden arvostaminen on
5	-.515	affektiivinen	kans.väl.kas	Suomalaisten matkustaminen ulkomaille on
5	-.513	affektiivinen	est&mus keh	Muodikkaasti pukeutuminen on
5	-.464	affektiivinen	kans.väl.kas	Ulkomaalaisten kanssa jutteleminen on
5	-.448	affektiivinen	kans.väl.kas	Turistien vierailu Suomessa on
5	-.412	kognitiivinen	eet&sos keh	Totta puhuvien oppilaiden arvostaminen on
5	-.349	affektiivinen	pers eheyt	Vanhempieni kanssa jutteleminen on
5	-.326	affektiivinen	tied keh	Tärkeiden tietojen oppiminen on
5	-.322	affektiivinen	pers eheyt	Omasta tulevaisuudestani keskusteleminen on
5	-.309	affektiivinen	tied keh	Vieraiden kielten opetteleminen on
5	-.189	toiminnallinen	est&mus keh	Musiikin kuuntelemista oppitunneilla on
6	.693	affektiivinen	usk keh	Uskonnon tunneille osallistuminen on
6	.668	toiminnallinen	usk keh	Uskonnonopetuksen tuntimäärää on
6	.613	kognitiivinen	usk keh	Uskonnon opettaminen on
6	.574	affektiivinen	usk keh	Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
6	.448	kognitiivinen	usk keh	Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
6	.444	affektiivinen	est&mus keh	Taidenäyttelyissä käyminen on
6	.379	affektiivinen	kä&liik&käyt	Kotitöihin osallistuminen on
6	.307	affektiivinen	pers eheyt	Kouluun lähteminen on

6	.290	toiminnallinen	est&mus keh	Kotini taideteosten määrää olisi
6	.287	kognitiivinen	usk keh	Toisten ihmisten hyväksyminen uskontoon katsomatta on
6	.244	toiminnallinen	tied keh	Koulun tietoaineiden tuntimäärää on
7	.629	affektiivinen	est&mus keh	Piirtäminen ja maalaaminen on
7	.434	affektiivinen	kä&liik&käyt	Käsityön taitojen opetteleminen on
7	.427	affektiivinen	elinymp	Toiminta luonnon suojelemiseksi on
7	.423	affektiivinen	elinymp	Eläinten ja kasvien tutkiminen on
7	.405	toiminnallinen	est&mus keh	Erialaisten maalaustekniikoiden opettamista koulussa on
7	.394	affektiivinen	elinymp	Luonto-ohjelmien katseleminen on
7	.377	affektiivinen	elinymp	Luonnonsuojelualueiden perustaminen on
7	.357	affektiivinen	tied keh	Ongelmien ratkaisun harjoittelu on
7	.337	toiminnallinen	elinymp	Järvien saastumista on
7	.267	affektiivinen	kä&liik&käyt	Omasta terveydestäni huolehtiminen on
8	-.334	kognitiivinen	elinymp	Eläinten suojeleminen on
8	-.649	toiminnallinen	usk keh	Kirkon osallistumista hädässä olevien auttamiseksi on
8	-.501	toiminnallinen	kans.väl.kas	Kehitysyhteistyöhön käytettyjä rahoja on
8	-.494	kognitiivinen	kans.väl.kas	Kehitysyhteistyö on
8	-.470	toiminnallinen	eet&sos keh	Köyhien ja sairaiden auttamista on
8	-.444	affektiivinen	kans.väl.kas	Avustustempauksiin osallistuminen on
8	-.411	affektiivinen	usk keh	Itämaisiin uskontoihin kuuluvien nälkäisten auttaminen on
8	-.392	toiminnallinen	usk keh	Uskontojen vaikuttamista ihmisiin on

KOKONAISPERSONALLISUUDEN OSA-ALUE, LYHENTEIDEN

SELVENNYS:

Kä&liik&käyt = KÄDENTYÖN, LIIKUNTA JA KÄYTÄNNÖN TAITOJEN KEHITTYMINEN

Eet&sos keh = EETTINEN JA SOSIAALINEN KEHITTYMINEN

Pers eheyt = PERSONALLISUUDEN EHEYTYMINEN

Tied keh = TIEDOLLINEN KEHITTYMINEN

Kans.väl.kas = KANSAINVÄLISYYSKASVATUKSELLISTEN ASENTTEIDEN KEHITTYMINEN

Est&mus keh = ESTEETTINEN JA MUSIIKILLINEN KEHITTYMINEN

Elinymp = ELINYMPÄRISTÖN JA LUONNONSUOJELU

Usk keh = USKONNOLLINEN KEHITTYMINEN

Liite 3. Kyselylomake

Hei!

Juuri sinut on valittu kuudes- ja viidesluokkalaisia käsittelevään tutkimukseen mukaan. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää peruskoululaisten ja partiolaisten asenteita moniin asioihin. Tiedot ovat täysin luottamuksellisia, eikä nimeäsi tule esille missään tutkimuksen vaiheessa. Toivon että vastaat jokaiseen kysymykseen, koska muutoin en voi ottaa vastauksiasi huomioon tutkimuksessani. Kysymyksien edellä on ohjeet, miten kuhunkin kohtaan tulee vastata. jos jokin kohta jää silti epäselväksi, voit kysyä minulta neuvoa.

Lomakkeiden oikeassa reunassa on merkintä ”älä tee tähän merkintöjä”, joka tarkoittaa sitä, että tarvitsen kyseistä kohtaa lomakkeiden tietokonekäsitteilyä varten. Jätä siis oikeat reunat ilman merkintöjä.

Nyt voit siirtyä kysymyksiin!

Vastausintoa toivoo

_____

Seppo Mäkinen, kasv. tiet. yo.

TAUSTAKYSYMYKSET:

Vastaa ympyröimällä jokaisesta kysymyksestä yksi, parhaiten sopiva vaihtoehto. Viivoille voit kirjoittaa vastauksen siihen, mitä kysytään. Esimerkiksi jos olet poika, vastaat ensimmäiseen kysymykseen seuraavasti: Olen _____ 1 poika
 _____ 2 tyttö

1. Olen _____ 1 poika
 _____ 2 tyttö

2. Kotipaikkakuntani on _____ 1 harvaanasuttu maaseutu
 _____ 2 kirkonkylä tai taajama

3 kaupunki

3. Olen 1 viidennellä luokalla
2 kuudennella luokalla
4. Viimeisen koulutodistukseni kaikkien aineiden keskiarvo oli 1 alle 6
2 6,0 – 6,9
3 7,0 – 7,9
4 8,0 – 8,9
5 9 tai
enemmän

5. Isän ammatti: _____

6. Äidin ammatti: _____

7. Perheeni osallistuu seurakunnan toimintaan (eli käy kirkossa, seurakunnan tilaisuuksissa yms.)

- 1 ei ollenkaan
2 kerran kuukaudessa tai harvemmin
3 kerran kahdessa viikossa
4 kerran viikossa tai useammin

MITEN USEIN OMAN ARVIOSI MUKAAN KESKUSTELET VANHEMPIESI KANSSA SEURAAVISTA ASIOISTA? RASTI YKSI SOPIVA VAIHTOEHTO JOKAISelta VAAKARIVILTÄ.

12. Uskonnolliset asiat (Ei ollenkaan, kerran kuukaudessa tai harvemmin, kerran kahdessa viikossa, kerran viikossa, lähes päivittäin)

13. Sotaan, rauhaan, ulkomaalaisiin
liittyvät asiat

14. Käsitöihin, työntekoon, liikuntaan

- ja terveyteen liittyvät asiat
15. Ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvät asiat
16. Tiedon hankkimiseen ja koulun tietoaineisiin liittyvät asiat
17. Hyviin tapoihin, auttamiseen, totuuteen ja vastuuntuntoon liittyvät asiat
18. Vapaa-aikaan, harrastuksiin ja itsensä hyväksymiseen liittyvät asiat
19. Musiikkiin, kuvaamataitoon, kauneuteen ja taiteisiin liittyvät asiat.

ASENNEKYSYMYKSET:

Seuraavissa osioissa kysyn mielipidettäsi erilaisista asioista. Vastaa kysymyksiin sen mukaan mitä ensimmäiseksi tulee mieleesi. Älä jää miettimään vastauksia. Rasti yksi sopiva vaihtoehto jokaiselta vaakariviltä.

Numerot tarkoittavat seuraavia vaihtoehtoja:	1 = ERITTÄIN
EPÄMIELLYTTÄVÄÄ	
	2 = MELKO
EPÄMIELLYTTÄVÄÄ	
	3 = EN OSAA SANOA
4 = MELKO MIELLYTTÄVÄÄ	
	5 = ERITTÄIN
MIELLYTTÄVÄÄ	

20. Luonto-ohjelmien katseleminen on
21. Muodikkaasti pukeutuminen on
22. Luonnonsuojelualueiden perustaminen on
23. Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
24. Kouluun lähteminen on
25. Alkoholistien auttaminen on
26. Vanhempieni kanssa jutteleminen on

27. Koulun sääntöjen rikkominen on
28. Eläinten ja kasvien tutkiminen on
29. Kiusauksen kohteeksi joutuneiden oppilaiden auttaminen on
30. Toiminta luonnon suojelemiseksi on
31. Tietokoneiden käyttäminen oppitunneilla olisi
32. Omasta tulevaisuudestani keskusteleminen on
33. Vieraiden kielten opetteleminen on
34. Itseni hyväksyminen ja kunnioittaminen on
35. Tärkeiden tietojen oppiminen on
36. Oppilaiden osallistuminen koulun päätöksiin on
37. Ongelmien ratkaisun harjoittelu on
38. Käsiyön taitojen opetteleminen on
39. Hyvien tapojen oppiminen on
40. Avustustempauksiin osallistuminen on
41. Itämaisiin uskontoihin kuuluvien nälkäisten auttaminen on
42. Turistien vierailu Suomessa on
43. Uskonnon tunneille osallistuminen on
44. Omasta terveydestäni huolehtiminen on
45. Taidenäyttelyissä käyminen on
46. Liikunnan harrastaminen on
47. Ulkomaalaisten kanssa jutteleminen on
48. Kirjojen lukeminen on
49. Kotitöihin osallistuminen on
50. Suomalaisen matkustaminen ulkomaille on
51. Piirtäminen ja maalaaminen on

JATKA SAMALLA TAVALLA. HUOMAA, ETTÄ NUMEROT
TARVOITTAVAT ERI ASIAA.

NUMEROT TARKOITTAVAT SEURAAVIA VAIHTOEHTOJA:

1 = ERITTÄIN VAHINGOLLISTA

2 = MELKO VAHINGOLLISTA

3 = EN OSAA SANOA

4 = MELKO HYÖDYLLISTÄ

5 = ERITTÄIN HYÖDYLLISTÄ

52. Petolintujen ruokkiminen on
53. Tärkeiden tietojen oppiminen on
54. Puitten kaataminen on
55. Itsensä hillitseminen suuttuneena on
56. Korjailu- ja rakentelutaitojen oppiminen on
57. Sodankäynti on
58. Eläinten suojeleminen on
59. Totta puhuvien oppilaiden arvostaminen on
60. Sanomalehtien lukeminen on
61. Toisia loukkaava käyttäytyminen on
62. Opiskelutekniikan opettaminen koulussa on
63. Moniin harrastuksiin osallistuminen on
64. Riitojen selvittäminen keskustelemalla on
65. Omien taitojen epäileminen on
66. Uskonnollisissa tilaisuuksissa käyminen on
67. Kehitysyhteistyö on
68. Liikunnan harrastaminen on
69. Toisten ihmisten kauneuskäsityksien hyväksyminen on
70. Toisten ihmisten hyväksyminen uskontoon katsomatta on
71. Turvallisten työtapojen oppiminen on
72. Uskonnon opettaminen on
73. Luonnonkauneuden arvostaminen on
74. Rauhanmielensoituksia on
75. Kauneusarvojen huomioiminen päätöksiä tehtäessä on

NUMEROIDEN MERKITYS ON JÄLLEEN MUUTTUNUT. MUUTEN VOIT
JATKAA SAMALLA TAVALLA.

NUMEROT TARKOITTAVAT SEURAAVIA VAIHTOEHTOJA:

1 = VÄHENNETTÄVÄ ERITTÄIN PALJON

2 = VÄHENNETTÄVÄ MELKO PALJON

3 = EN OSAA SANOA

4 = LISÄTTÄVÄ MELKO PALJON

5 = LISÄTTÄVÄ ERITTÄIN PALJON

76. Kotini taideteosten määrää olisi
77. Ongelmien ratkaisun harjoittelua koulussa on
78. Kukkien keräämistä maljakkoon on
79. Suuttumuksen aiheuttamaa väkivaltaisuuttani on
80. Luonnonvarojen käyttöä on
81. Kotitöihin osallistumistani on
82. Erialaisten maalaustekniikoiden opettamista koulussa on
83. Tietokoneiden käyttöä on
84. Järvien saastumista on
85. Uskontojen vaikuttamista ihmisiin on
86. Koulun tietoaineiden tuntimäärää on
87. Sukupuolten välistä tasa-arvoa on
88. Musiikin kuuntelemista oppitunneilla on
89. Avuliaitten oppilaiden kunnioittamista on
90. Työtapojen turvallisuuden opettamista on
91. Köyhien ja sairaiden auttamista on
92. Harrastuksiani on
93. Liikuntatuntien määrää koulussa on
94. Vihan tunteitani on
95. Kehitysyhteistyöhön käytettyjä rahoja on
96. Kirkon osallistumista hädässä olevien auttamiseksi on
97. Rauhaan pyrkimistä on
98. Uskonnonopetuksen tuntimäärää on

99. Rauhanmielenosoitukseen osallistuminen on

Kiitos avustasi. Jos sinulle jää aikaa, voit piirtää jotakin alla olevaan ruutuun.
Hauskaa päivän jatkoa.